

H HET VISSERIJBLAD
65
VVB
HET VISSCHERIJBLAD

België - Belgique
P.B.
8400 OOSTENDE 1
3/4637

**HET JAARLIJKE
SPRAAKMAKENDE
ZOMERNUMMER**

**TITANIC
OF DE SCHEEPSRAMP
ALS SPEKTAKEL!**

Adverteren in Het Visserijblad is een goede zaak. Er is maar één maandblad dat regelmatig gekocht (en gelezen!) wordt door reders, schippers, vissers, vishandelaars, visserijliefhebbers (en door al hun familieleden, vrienden en kennissen). Dat is nu al 65 jaar het geval. Mocht u willen adverteren, maar nog niet overtuigd zijn, kijk dan eens wie wél adverteert in Het Visserijblad. Zij weten waarom.

Stuur mij vrijblijvend uw advertentietarieven op

Firmanaam:

Contactpersoon:

Straat & nummer:

Woonplaats en postnummer:

Uitknippen en terugsturen naar HVB, Dorpstraat 121 te B-8450 Bredene

HVB 65

HET VISSERIJBLAD

Onafhankelijk magazine

Losse nummers 100 bcf

Colofon

DIRECTEUR: Willy Versluys

DIRECTIERAAD:

Daniël Crabeels, Willy Versluys

HOOFDREDACTEUR:

Flor Vandekerckhove

REDACTIERAAD: Guido Walters en

Flor Vandekerckhove

MEDEWERKERS: André Baert,

Fernand Boone, Robert Coelus,

Walter Debrock (†), Juul De Vocht,

De Zetduivel, Norbert Hostyn, L.A.

Inghelbrecht, Frank Neyts, Jef

Klausing, Willem Lanszweert, Mac

Floo (tekeningen), Marc Loy, Annie

Vanhee (tekeningen), Vuurtorenwach-

ter (De Laatste), Guido Walters.

VERANTWOORDELIJKE

UITGEVER: Flor Vandekerckhove,

Dorpstraat 121, 8450 Bredene

UITGEVERIJ: VZW Liefkemores.

**Redactie, publiciteit en alle
correspondentie naar HVB,
p/a Dorpstraat 121,
B-8450 Bredene.**

Tel. en fax: 059/32 55 59

De uitgever is niet verantwoordelijk voor de standpunten of meningen van redacteurs die het artikel met hun naam ondertekenen.

© HVB. Artikels, of delen ervan, mogen alleen maar overgenomen worden na schriftelijke toestemming van de uitgeverij.

ISSN: 0776-6912

Abonnementen!

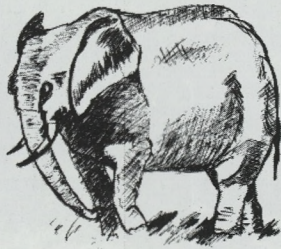
* Jaarabonnement België (12 opeenvolgende nummers startend vanaf de betaling) door overschrijving van 1.200,- bcf op rekening 384-0596581-18 van Het Visserijblad, met vermelding abo HVB.

Steunabonnementen:
2 000,- BEF/jaar.

* Jaarabonnement Nederland (12 opeenvolgende nummers startend vanaf de betaling) door storting van 113 gulden op nummer 64.14.29.592 t.n.v. vzw Liefkemores [Generale Bank Nederland, Lange Wolstraat 10-12 te 4524 CA Sluis (NI)] Vermelding: abo HVB.

* Subscriptions (one year) in other countries:
Austria: S 698; Denmark Kr 386; France: FRF 341; Germany DEM 101; Greece: GRD 15390; Ireland £ 39; Italy Lir 88300; Norway: Kr 430; Portugal: Esc 9889; Spain: Pta 7160; Sweden: Kr 431; Switzerland: F 89; U.K.: £42, USA: Us D: 64; Canada: CAD: 81.

De visserij is als een olifant

DÉ visserij bestaat niet! Of ten minste: de ware, ene zaligmakende interpretatie van de visserij bestaat niet. Er is wel een verscheidenheid aan opvattingen, beelden en metaforen waarmee de mensen de (visserij)werkelijkheid op actieve wijze maken.

Maar wie heeft dan gelijk in deze of gene discussie over de gang van zaken in de

visserij?

Er is een Indiase vertelling die er ons iets over kan leren. Die gaat zo. Zes blinde mannen worden met een olifant geconfronteerd. Op de tast zoeken ze om welk *ding* het gaat. Degene die de slagtang aanraakt, meent dat men met een gigantische speer te doen heeft. De man die de zijkant bevoelt, meent eerder dat het een bewegende wand betreft. Voelend aan een van de poten vindt een derde dat het een boom is. De vierde die met de slurf te maken krijgt weet natuurlijk meteen dat hij met een slang te maken heeft. De vijfde man meent in het oor een enorme waaier te ontdekken. Aan de staart denkt de zesde ten slotte dat het om een touw gaat.

Met andere woorden, de plaats die je in de visserij bekleedt bepaalt hoe je erover denkt. Een jonge schipper die binnenkort reder hoopt te worden zal er een andere blik op hebben dan een veertigjarige matroos die niet zo onmiddellijk weet hoe hij dat werk nog verder moet uitzweten. Een reder die enkele grote boomkorvaartuigen de zijne mag noemen heeft allicht een andere kijk op de zaken dan een overjarige kustvisser. Wie op de kaaien gefrustreerd rondloopt omdat zijn vader het hem verbood ter visserij te varen, heeft wellicht een andere visie dan een vrije jongen die zelf wel zegt hoe hij zijn leven invult. Een vissersvrouw denkt er anders over dan een man, een zakenman anders dan een loopjongen, een journalist anders dan een visfileerder, iemand die werk heeft anders dan een steuntrekker... Zoveel mensen, zoveel meningen.

Toen wij tien jaar geleden de redactie van HVB overnamen was daar allemaal niets van te zien. Je hoorde één stem en niemand die het aangedurfd zou hebben die tegen te spreken. (Oppositie was er alleen aan de tapkast. Daar werd — en wordt wellicht nog steeds — de wereld losjes gewikt, gewogen en veel te licht bevonden.)

Sindsdien is er in de visserij veel veranderd. Ten slechte (we betasten een wel erg verschrompelde olifant), maar ook ten goede: hoe langer hoe meer staan de mensen erop hun mening over de gang van zaken luidop te zeggen.

De brievenrubriek van HVB is daar het levende bewijs van. Tien jaar geleden kregen we uiterst zelden een reactie toegestuurd. Maar de jongste jaren hebben we verschillende HVB-edities gepubliceerd waarin de brievenrubriek vele bladzijden lang was. Vroeger hoorde je in de visserij één welbepaalde klok, vandaag is er een beiaard aan het spelen.

We roepen de lezers op om dit klokkenspel te vervoegen. Laat u daarvan vooral niet afschrikken. Niemand hoeft eerst de Ronde van Frankrijk te rijden om een intelligente mening over de wielersport te formuleren. Zo is het ook voor wat de visserij betreft.

Zodoende vervoegt u de ploeg die HVB uitgeeft. Evenzeer als u zijn wij liefhebbers, amateurs, dilettanten. (De deskundigen geven er hier telkens vroeg of laat de brui aan.) Evenmin als u worden we betaald voor hetgeen we schrijven (HVB betaalt alleen maar de mensen die het praktische werk uitvoeren). Evenmin als u hebben wij een alomvattend zicht op de visserijwerkelijkheid. (De alwetters staan nog steeds aan de tapkast.)

Flor Vandekerckhove

een hart van ***goud***

Q8 **Oils**

Kuwait Petroleum (Belgium) N.V., tel.: 02 - 511 38 87, fax: 02 - 512 80 05

Tussentijdse verhoging TAC Noordzeekabeljauw?

Kabeljauwquotum wordt te snel opgevestigd

TIJDENS HET EERSTE trimester van dit jaar was al 33 procent van ons kabeljauwquotum opgevestigd.

Eind mei zaten we reeds op 42 procent. Vorig jaar daarentegen geraakte in de eerste vier maanden slechts 23 procent van het quotum op de markt. Daarbij komt nog dat tijdens de maand mei ook opmerkelijk veel kabeljauw werd aangeland. Hoe zal dat verder gaan?

Het tweede trimester is doorgaans minder kabeljauwrijk dan in het eerste. De laatste trimester telt dan weer de sterkste kabeljauwmaanden.

Is de toestand onrustwekkend?

Niet onmiddellijk. Dat leren ons de trimestriële aanvoercijfers als we ons de moeite getroosten om ze enkele jaren ver met elkaar te vergelijken. Die vergelijking kunnen we dan weer alleen maar maken op basis van de aanvoer in eigen ha-

vens. De cijfers geven ons dus wel maar een onvolledig beeld omdat wij niet beschikken over trimestriële aanvoercijfers in buitenlandse havens.

De spreiding van de jaarlijkse aanvoer in Zeebrugge, Oostende en Nieuwpoort is niet constant. Per trimester zijn er grote verschillen, zoals onderstaande tabel aantoont.

Spreiding kabeljauwaanvoer/trimester:

Jr/%	1ste trim.	2de trim.	3de trim.
1993	42,3	28,3	29,5
1994	36,6	20,7	42,8
1995	28,7	22,7	48,5
1996	46,7	20,8	32,6
1997	27,8	13,0	59,2
Gemid.	36,4	21,1	42,5

Daaruit kunnen we besluiten dat er vorig jaar in het eerste trimester weinig kabeljauw was en het jaar voordien bijzonder veel. Dat toont nog maar eens de zinloosheid aan van een vergelijking die met betrekking tot de visserij veel gemaakt wordt: deze van de maandelijkse aanvoercijfers vergeleken met deze van het jaar voordien. Kranten titelden in december vorig jaar 'Meer kabeljauw', in juni heette het 'Minder kabeljauw'. Binnen enkele maanden staat er gegarandeerd opnieuw 'Meer kabeljauw'. Dat slaat dus nergens op.

Zoals gezegd is dit plaatje niet volledig. Belgische vaartuigen zetten veel kabeljauw af in buitenlandse havens. De laatste jaren schommelde dat tussen de 29 en de 40 procent van de totale kabeljauwaanlandingen.

Jr/ton	Eigen	Vreemde	Totaal
1992	2.459	1.139	3.598
	(68 %)	(32 %)	
1993	2.544	1.140	3.684
	(69 %)	(31 %)	
1994	2.084	978	3.062
	(68 %)	(32 %)	
1995	3.015	2.018	5.033
	(60 %)	(40 %)	
1996	2.705	1.101	3.806
	(71 %)	(29 %)	
1997	3.057	1.754	4.811
	(64 %)	(36 %)	

Duidelijk is wel dat het kabeljauwquotum geen ruimte meer biedt. Zonder ruilakkoorden zou het quotum in 1997 met 16 procent overbevestigd geweest zijn. Op de valreep redde de quotumruil met Duitsland de Vlaamse kabeljauwvisserij. Dank zij die extra 600 ton kabeljauw was het

**VOORUITDENKEN IS ERVOOR
ZORGEN DAT U NAAR
UW BANK KUNT GAAN
ZONDER U TE VERPLAATSEN.**

**MY'BANK ... INFO IN UW BBL-KANTOOR
WIJ GEVEN DE TOEKOMST ALLE KANSEN**

mogelijk het jaar uit te vissen. Uiteindelijk was er nog een onderbenutting van 5 procent, waardoor er een transfer mogelijk was naar de quota '98.

Voor wat betreft dit jaar zit het kabeljauwquotum voor de Noordzee, ons belangrijkste vangstgebied, twintig procent hoger dan vorig jaar. Onze vissers mogen er 4.688 ton kabeljauw opvissen, dit is 81 procent van onze kabeljauwvangstrechten in gemeenschappelijke wateren.

Het totale kabeljauwquotum bedroeg de voorbije jaren:

Jr/ton	... Initieel	... Effectief
1992	... 4.460	... 4.460
1993	... 4.385	... 4.370
1994	... 4.245	... 4.340
1995	... 4.795	... 5.630
1996	... 5.235	... 5.151
1997	... 4.775	... 6.020
1998*	... 5.525	... 5.793

(* quotum nog onderhevig aan de resultaten van ruilakkoorden.)

Overbevissing

De grootste bedreiging voor de kabeljauwstocks is de sterke overbevissing van onvolwassen vissen,

jonger dan drie jaar. Illustratief voor die toestand is de aanvoer in mei. De kabeljauwaanvoer klom in die maand van 181 ton vorig jaar tot 348 ton dit jaar. Voor ondeskundige waarnemers is dat bijna een verdubbeling. Bij nader toezien gaat het echter grotendeels (300 ton) om kleinere kabeljauw van de klasse 4 en 5 die gemiddeld 71 en 49 frank haalt in de vismijn. (Voor de kopers is de grote kabeljauw nog steeds meer dan 100 frank waard.) De laatste jaren (sinds 1989) nam het kabeljauwbroed af met alle gevolgen voor de dichtheid van de geslachtsrijpe exemplaren. Pas in 1996 stelden de biologen opnieuw een stijging vast. Het is die broedklasse die aan de basis ligt van een (tijdelijke?) bestandstoename en betere vangsten. De vangstvooruitzichten zijn alvast goed tot in 1999. De biologen raden echter voorzich-

tigheid aan en adviseren om de visserijdruk niet te verhogen.

Nederland ongerust

Het Nederlandse kabeljauwquotum van 14.470 ton ligt ongeveer 2,5 keer hoger dan het Belgische en bevindt zich volledig in de Noordzee. Het economische belang is dus navenant. De vangstcijfers voor kabeljauw zijn er evenwel onrustwekkend. Na vijf maanden was reeds de helft van het kabeljauwquotum opgevist. De druk om ruilakkoorden met andere lidstaten af te sluiten neemt dan ook toe. De sector vraagt ook dat de politiek gaat lobbyen voor een verhoging van de TAC voor Noordzeekabeljauw. De verhoging van het Noordzeequotum volstaat immers niet. Nederland verwijst dan ook naar het advies van de visserijbiologen die een verhoging van 33 procent aanvaardbaar achten (van

115.000 ton naar 153.000 ton). De Europese Visserijraad ging echter maar tot 140.000 ton. Er is dus wel ruimte voor een tussentijdse verhoging.

Ondertussen zijn in Nederland ook al aanvoerbepalingen opgelegd. Boomkorvaartuigen mogen per week niet meer dan tien kisten kabeljauw aanvoeren. In normale omstandigheden halen ze gemakkelijk veertig kisten.

Ook de vissers in het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Duitsland verwachten problemen met de kabeljauw. Met die lidstaten zijn de ruilmogelijkheden voor kabeljauw dan ook uitgesloten.

De Nederlandse overheid vindt het nog te vroeg om nu al de nationale reserve aan te spreken. Het is ook onwaarschijnlijk dat het probleem op de eerstvolgende EU-Visserijraad reeds aan een grondige bespreking toe is. (gw)

O.V.A.

CV Onderlinge Visafslag Oostende
Vismijn 71 — 8400 Oostende

Voor een nog betere service, bel de rechtstreekse lijnen!

Centrale — Eliane

Tel 059 / 33.90.90 — Fax 059 / 32.04.46

Facturering Steve 059 / 33.90.91.	Ziekte en arbeidsongevallen Patrick 059 / 33.90.92	Afslag Etienne 059 / 33.90.93
Koeltransporten Johan 059 / 33.90.94.	Loonadministratie Fabienne 059 / 33.90.92	Boekhouding Karine 059 / 33.90.96

Directeur — Marc BRUYER

059 / 33.90.99 — Email: OVA@skynet.be

De coöperatieve van de reders, met meer dan 40 jaar ervaring!

Drijfnetvisserij op tonijn wordt verboden

Jef Klausing:

'Met die drijfnetten is het ook altijd iets.'

DE EUROPESE RAAD VAN *visserij-ministers heeft op haar vergadering van 8 juni een beslissing genomen in het dossier 'drijfnetten tonijnvisserij'. Het voorstel dateert al van 1994 en heeft tot doel de visserij met drijfnetten op tonijn totaal te verbieden. De belangrijkste reden voor dit verbod is de bijvangst van dolfijnen te verhinderen. Het gaat in op 1 januari 2002 en treft vooral vissers uit Frankrijk en Spanje. In afwachting van het totale verbod wordt voorzien in een overgangsfase. In 1998 zal het aantal vaartuigen met een visvergunning voor drijfnetten in elke lidstaat 40% minder moeten bedragen dan in de referentieperiode 1995-1997.*

Voor de Belgische visserij heeft deze maatregel geen gevolgen. Toch heeft Jef Klausing weet van historische moeilijkheden tussen Belgen en drijfnetvissers. Hij neemt ons mee naar de XIXde eeuw.

De Engelsen beoefenden in sterke mate de haringvisserij met drijfnetten. Nederlandse vissers bleven niet ten achter, ook Duitsers, Denen en Noren joegen met kilometerslange drijfnetten op haring. De drijfnetten beheersten werkelijk de zee, vooral de Engelse Oostkust.

De bodemkor

In het begin van de 19^e eeuw werd de visserij met de bodemkor ingevoerd. Te Oostende was het de Engelse visser *Cowley* die het tuig in 1820 binnenbracht. Zijn resultaten werden door onze vissers eerst wantrouwig bekeken. Men vermoedde dat hij op zee de vis van andere vaartuigen opkocht. Nadat hij enkele getuigen in zee meegenomen had, werd de toepassing van de boomkor geleidelijk door onze vissers overgenomen. Bij de Engelse Oostkustvissers was de boomkor toen al geruime tijd in gebruik.

Voor de bodemvisserij was de Engelse Oostkust de uitgelezen visgrond. De vangplaatsen waren niet zeer diep, wat voor de zeilvisserij van groot belang was. Er werd gevist met het tij mee. De kor sleepte op de zeebodem en ving er vooral de duurste soorten bodemvis: tong, tarbot. Naast de Engelse korders waren de onzen er zeer bedrijvig. Honderden bodemvissers voeren er naast elkaar en tussen de talrijk drijfnetters door. Deze visgrond won nog aan belang toen de vis door betere methodes langer vers kon gehouden worden: eerst was het de 'beun', later het gebruik van ijs: aanvankelijk natuurijs, uit de eigen kanalen, rivieren en binnenwateren, later ingevoerd uit Noorwegen, Canada en de Verenigde

Staten. Dè grote doorbraak, in de tweede helft van de vorige eeuw, waren de ijsfabrieken die overal gebouwd werden.

Hindernissen

Door de loodrecht in zee staande, kilometers lange drijvende netten werd de visserij met de bodemkor sterk gehinderd. Wie de drijfnetten wilde ontzien, moest het bodemnet ophalen, over het drijfnet varen en het net achteraf weer uitwerpen. Dat alles moest met de hand gebeuren, het was lastig en betekende ook tijdverlies. Ook toen het net vanaf de tweede helft van de XIde eeuw) met de 'donkey' (stoomspil) gehaald werd bleef het tijdverlies bestaan. Eenvoudiger was het om het drijfnet door te knippen, al vissend voorbij de hindernis te varen en het achteraf weer aan elkaar te knopen. Maar niet alle bodemvissers eerbiedigden op die manier de drijfnetten. Er werd meer dan eens een doorgang geknipt en achteraf niet meer naar omgekeken. Voor de drijfnetvissers was dat uiteraard een bron van ergernis: verlies van vangst, maar vooral van enkele honderden meters kostelijke drijfnetten.

Hierdoor werden er soms ware zeeslagen gevoerd tussen drijfnet- en bodemvissers.

Internationale conventie

België, Nederland, Denemarken, Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië beslechtten die zaak uiteindelijk met de *Conventie van Den Haag*. De besluiten vielen de bodemvissers echter zwaar. Het was sindsdien aan hun vissersvaartuigen immers verboden tussen zonsondergang en zonsopgang het anker te werpen in de nabijheid van de plaatsen waar drijfnetvissers actief zijn; het was ook verboden de netten uit te werpen in de nabijheid van de plaatsen waar drijfnetvissers actief zijn; wanneer vissers met het sleepnet in het zicht drijfnetten kwamen, moesten zij alle voorzorgen nemen om schade te vermijden. In geval van beschadiging waren het de sleepnetvissers die verantwoordelijk waren...

De klachten waren sindsdien legio, de ontevredenheid bij de bodemvissers was groot en de problemen die erdoor ontstonden waren mede aanleiding tot de Oostendse Vissersopstand in 1887.

Door het aanwenden van motoren op de vissersvaartuigen werd het visserijbeeld gewijzigd. De stoomboten bevisten aanvankelijk de traditionele visgronden aan de Oostkust en putten er de visstapel uit. Onze bodemvissers verlieten daardoor de traditionele visgronden, en hierdoor verdwenen ook geleidelijk de moeilijkheden tussen bodem- en drijfnetvissers.

Jef Klausing

Nederlandse vissers redden drie collega's

De Nederlandse WR 22 *Barend Jan* (24,69 m., 300 pk) uit Wieringen kapseisde donderdagmorgen 4 juni op de Noordzee, 180 kilometer ten noordwesten van Den Helder. De bemanning van de TS 6 *Aryanne* uit Terschelling zag het omgekeerde vaartuig drijven. Nog vooraleer de opgeroepen kustwacht ter plaatse was wisten de vissers drie collega's te redden. De schipbreukelingen werden naar Den Helder overgebracht. Over de oorzaak van het ongeval bestaat nog geen duidelijkheid.

Aanvaring kost leven van vijf Schotse vissers

Vijf Schotse vissers zijn omgekomen nadat hun vaartuig in aanvaring kwam met de Duitse kustvaarder *Merkur* voor de Deense kust ter hoogte van Esbjerg. Een Deense helikopter, de Duitse kustwacht en ook de *Merkur* zochten naar overlevenden van de aanvaring die zondagmorgen 14 juni gebeurde. De reddingsploegen vonden een leeg opgeblazen reddingsvlot, een niet opgeblazen rubberbootje en een olievlek op de plaats waar de vissersboot vermoedelijk zonk. Het ongeval gebeurde bij goede zichtbaarheid en kalme zee.

Deense duikers wisten het wrak te localiseren op een diepte van 25 tot 30 meter. Ze vonden vier slachtoffer in de kajuiten. Een vijfde visser die zich in de stuurcabine bevond op het ogenblik van de aanvaring wordt nog altijd vermist.

Nieuwbouw in trek in Denemarken

Het Deense visserijdirectoraat ontving sinds het begin van het jaar reeds 25 aanvragen voor nieuwbouwvergunningen voor vaartuigen van meer dan twaalf meter, waaronder een trawler van 65 meter die 540 miljoen frank kost. Dat is opvallend meer dan de vorige jaren waarin slechts één tot vijf nieuwe vissersvaartuigen van meer dan vijf bruto-ton werden besteld.

Aan de basis van het groot aantal aanvragen ligt het nieuwe subsidiëeringsreglement die de vernieuwing van de vloot moet bevorderen. De nieuwbouw in de Deense visserij is achteropgeraakt ten opzichte van de buurlanden. Om niet volledig afhankelijk te zijn van de aanvoer van makreel en haring door buitenlandse vaartuigen heeft de overheid nieuwe subsidiemogelijkheden uitgewerkt.

O.129 Amandine toeristische attractie

Werklozen restaureren laatste IJslander

BINNEN TIEN MAANDEN krijgt de gerestaureerde O.129 Amandine een droge ligplaats op de Oostendse Visserskaai. Dat is zo voorzien in de planning. Of die datum ook gehaald wordt is een andere vraag. Een en ander is immers afhankelijk van het aantal werkloze cursisten die de VDAB naar de werf stuurt én van de financiële middelen die ter beschikking staan.

DE LAATSTE IJSLANDER ligt momenteel aan de voet van de Oostendse vuurtoren, vlak voor de gewezen scheepswerf Seghers (zie foto hiernaast). Een gedeelte van de gebouwen is gereinigd en opgeknapt als kantoor, werkplaats, refter, kleed- en wasplaats voor de VDAB-cursisten. De lokalen waar APS-werknemers in '94 met een staking van 269 dagen geschiedenis schreven waren sindsdien ten prooi aan verkrotting. Het opkalfateren heeft al bijna één miljoen van het initiële restauratiebudget van zes miljoen opgeslorpt. De cursisten zijn langdurig werklozen die

een opleiding hout- en metaalbewerking, scheepsherstellingen en restauratie-basistechnieken volgen. De VDAB stelt acht mensen, en weldra zelfs elf, ter beschikking van *Maritime Site Oostende* vzw die het opleidings- en tewerkstellingsproject

opstartte. De leiding van de werf is in handen van *ing. André Nolf*, jarenlang werkzaam in de Antwerpse scheepbouwsector. Marcel Pots, ex-schipper van de O.129 verstrekt ten gepaste tijde deskundig advies.

- * Mazout voor verwarming
- * Gasoil en marine fuels
- * Oliën en vetten
- * Alle petroleumprodukten

NV NORTH SEA BUNKERS

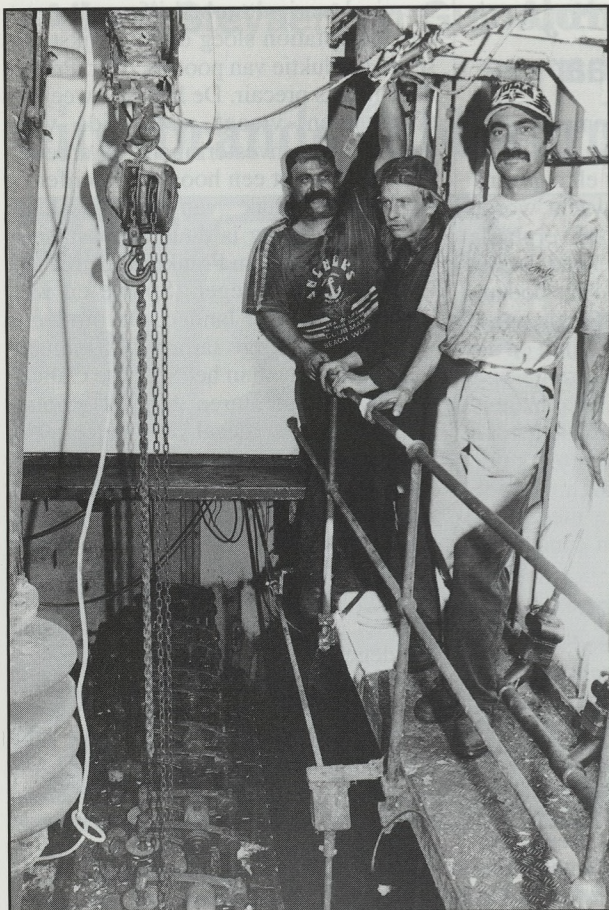
BIJ WIE KWALITEIT EN LAGE PRIJZEN SAMENGAAN!

Peraltastraat 9 - 8000 Brugge

Tel.: 050/32 13 31 - Fax: 050/32 12 98

n.v. **NORTH
SEA
BUNKERS**
belgium

Enkele VDAB-cursisten die de handen vol hebben met het ontmantelen en reinigen van de machinekamer.

IJslanvisserij

De O.129 is een van de drie zijtrawlers die het hoofdstuk van de Oostendse IJslanvisserij afsloten. De andere twee waren de O.216 *Henri-Jeanine* en de O.318 *Belgian Sailor*. We vermelden ze omdat het de laatste twee grote diepzee-trawlers van onze vloot waren. Historisch gezien was het beter geweest destijds een van die vaartuigen te conserveren. Gedane zaken nemen echter geen keer. De O.318 werd zes jaar geleden uit de vaart genomen (geschrapt: 22 juni 1992) en de O.216 verdween eind 1993 (geschrapt: 30 december 1993) uit de vloot. De O.129 ligt intussen ook al meer dan drie jaar aan de kant (geschrapt op 6 april 1995) en dat was eraan te zien.

Na een beurt van het onderschip mochten de eerste cursisten het ruim leeghalen en de romp van alle roest ontdoen. *'De scheepshuid is nog niet te erg aangetast. Er moet al zeven millimeter roest opzitten om de plaatdikte één millimeter te verdunnen,'* leert André Nolf ons. *'We moeten wel zeer goede anti-roestproducten gebruiken om verdere corrosie te stoppen.'*

Intussen is onderdeks alles grotendeels opgeruimd en overtollig en niet herbruikbaar materiaal afgevoerd. *'Het is onvoorstelbaar was zo'n kuisbeurt aan afval oplevert. Dertig ton, ik weet het heel precies, aangezien het afvoeren per kilo-*

gram wordt gefactureerd, ging reeds in de containers', zegt onze gids die me eerst een overall en handschoenen liet aantrekken vooraleer in het schip af te dalen.

Momenteel is de machinekamer aan de beurt. Niet het properste werk. Maar de ploeg staat reeds zo ver dat ruimte eerstdaags wordt uitgestoomd. Ook de 27 jaar oude *De Industrie*-motor zal er weldra totaal gereinigd en ontvet bij staan.

Nu is er reeds de tweede ploeg aan de slag die binnenkort versterking krijgt. Er komt drie manbij, waaronder een bediende die de administratieve winkel van de werf moet bijhouden.

De mannen die het schip onder handen nemen zijn erg enthousiast. Ze vinden het alleen jammer dat ze het werk niet tot het einde kunnen meemaken. De cursusperiode loopt maar over zes maanden. Naast een aantal theoretische lessen moeten ze vooral de handen uit de mouwen steken tijdens de praktische werkzaamheden.

'We zijn blij dat we later zullen kunnen zeggen dat we meegewerkt hebben aan de restauratie van de laatste IJslander.'

Visserskaai

Eind september starten de werken voor de heraanleg van de Oostendse visserskaai. De bouw van een ondergrondse rotatieparking met 200 standplaatsen en 46 garageboxen gaat gepaard met een ingrijpende bovengrondse herschikking. De Vistrap en het Aquarium komen niet in gevaar maar voor de twaalf concessies voor de viskramen moet nog een oplossing uitgewerkt worden, zowel gedurende als na de werken.

De plaatsing van de *Amandine*, met de boeg naar de zee gericht, zal voor een totaal nieuw straatbeeld zorgen. De gewezen IJslander krijgt een verzonken ligplaats ter hoogte van het *Sint-Petrus en Paulusplein* in een put van vier meter. Dieper kan niet door de aanwezigheid van nutsvoorzieningen. Dat was ook de reden om af te zien van de plaatsing ter hoogte van de huidige busparking iets verderop. De locatie is zo gekozen dat het schip reeds vanaf de dekenale kerk te zien is. De plaatsing van het 250 ton wegende schip (dat werd ondertussen reeds precies uitgerekend) met kranen is doenbaar. De O.129 staat dan voor altijd op het droge. (foto's gw)

Onbemand schip zeilt de wereld rond

De onbemande, GPS-gestuurde, trimaran *Relation Ship* vertrok op 13 juni uit het Duitse Wilhelmshaven voor een wereldreis van 15.000 km. Het vaartuig zal bij goede afloop na een vijftien maanden lange reis opnieuw te zien zijn op het vertrekpunt in september 1999. De in computers opgeslagen reisroute loopt over Lissabon, Kaapstad, Fremantle (Australië), Auckland (Nieuw-Zeeland), Punta Arenas (Chili), Rio de Janeiro (Brazilië), New York en eindigt in Wilhelmshaven.

De volledig computergestuurde trimaran is een project van de technische hogeschool uit het Duitse Furtwangen. Docenten en studenten hebben gezamenlijk de drieromper van elf meter gebouwd. Het schip kreeg driehonderd kilogram elektronische apparatuur aan boord. Het initiatief wordt gesponsord door een tiental bedrijven die voor zeventig miljoen frank materiaal ter beschikking stelden. Met dit project wil de hogeschool de toegepaste wetenschappen promoten en de school aantrekkelijker maken onder de jongeren.

Zelfbesturing

Met de drie computers en evenveel videocamara's kan de trimaran zichzelf besturen. De apparatuur reageert autonoom op de veranderende weersomstandigheden. De gegevens zijn afkomstig van de camera's en de sensoren in het 40 vierkante meter zeil. Indien nodig kan de trimaran vanuit Furtwangen bijgestuurd worden.

Voor de navigatie werkt het schip met het GPS-systeem waarmee de vaaroute nauwkeurig uit te stippen is. Een radarroeg op de boeg moet aanvaringen voorkomen.

De elektronica is waterdicht verpakt in een met vloeibare stikstof gevulde aluminium bekisting. De stikstof voorkomt oververhitting van de computers. De energie voor de elektronica wordt geleverd door een zonnecollector op het dek.

De acht docenten en 160 studenten die het voorbije jaar aan het wetenschappelijk project meewerkten hopen dat ze ook de wereldreis kunnen afwerken. Als alles naar plan verloopt zal het eerste onbemande schip dat een wereldreis maakte een van de attracties zijn op de Expo 2000 in Hannover. (gw)

Experimenteel project Rijksstation voor Zeevisserij draagt tarbot naar zee

WATER NAAR DE ZEE dragen slaat op een zinloze bezigheid. Is kweekvis naar zee dragen... om hem nadien weer op te vissen dan wel zinvol? Maar daar gaat het natuurlijk niet over. Het is niet de opdracht van de Rijksstation voor Zeevisserij om de zee te herbevolken. De instelling heeft een wetenschappelijke opdracht. En daar draait het experiment met het uitzetten van gekweekte juveniele tarbot rond. De financiering van het proefproject was mogelijk door de erkenning als Europees 5B-project.

De onderzoekers van het Ministerie van Landbouw, waaronder het Rijksstation ressorteert, zetten 3.000 in eigen huis gekweekte en gemerkte tarbotjes uit. Bedoeling is na te gaan of de kweekvis in zee gedijt. Dat zal later blijken als de gemerkte tarbot zich terug laat vangen. Minister van Landbouw *Karel Pinxten* heeft woensdag 17 juni de start gegeven voor het uitzetten van de tarbotjes in een zone tussen Nieuwpoort en Bredene. In afspraak met de vissers zal in die zone tot september niet gevist worden. Later moet blijken of de kweekvis zich kon aanpassen en overleven. Dat kan pas als de met een cirkelvormig plaatje (Petersen

disc) gemerkte exemplaren opnieuw worden gevangen en afgeleverd in het Rijksstation. Vissers krijgen voor elke gevangen tarbot een premie. Verwacht wordt dat de tarbot zich niet te ver zal verplaatsen. Van deze bodemvis is bekend dat hij zich zelden ver van zijn zanderige bodem waagt. Het project moet informatie opleveren over de migratie, de kwaliteit en de overlevingskansen van de uitgezette vis. Uit het aantal teruggevonden exemplaren, de plaats van de vangst, de gewichtstoe-namen en andere vaststellingen (o.a. misvormingen, afwijkende pigmentatie) zullen de wetenschappelijke medewerkers van het Rijksstation hun conclusies trekken.

Veeteelt op zee

Het is nog te vroeg om nu reeds het uitzetten op industriële schaal van gekweekte tarbot (restocking) in het vooruitzicht te stellen. Laat staan dat het kunstmatig aanvullen op dergelijke schaal kan om aan de stijgende vraag naar vis te voldoen.

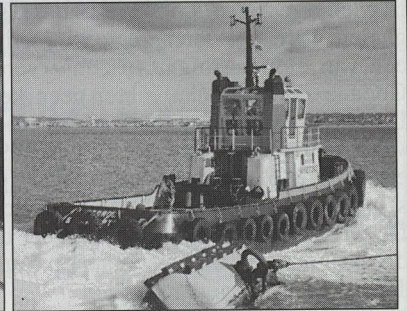
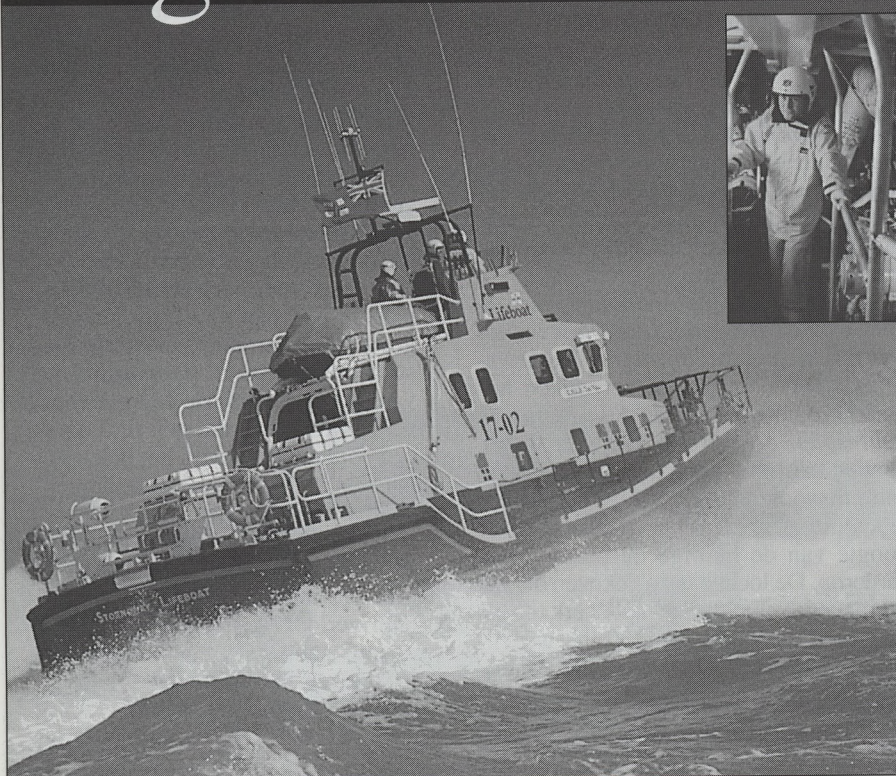
Het kweken van juveniele vis is een dure en delicate bezigheid. Het is dan ook niet toevallig dat de keuze op tarbot viel. De hoge marktprijs van deze vissoort biedt de enige garantie om de investering terug te verdienen wanneer de stap naar een com-

mercieel maricultuurbedrijf wordt gezet. Het Rijksstation sloeg de moeilijkste fase, de productie van pootvis, over. Precies deze fase is precair. De larvale kweek uit tarboteieren vraagt veel tijd, vergt aanzienlijke investeringen, is arbeidsintensief, levert een hoog sterftecijfer op en de aanmaak van de geschikte kwaliteitsvoeding is duur. Er bestaan al tarbotkwekerijen in Frankrijk, Duitsland, Engeland, Noorwegen, Spanje en wellicht in nog meer landen. De productie van marktwaardige tarbot lijkt momenteel best te slagen in het Spaanse Galicië. De watertemperaturen zijn het grootste deel van het jaar ideaal voor de teelt. Helaas zijn de zeewatertemperaturen voor onze kust het grootste deel van het jaar te laag.

De 3.000 jonge tarbotjes van een tiental centimeter werden dan maar aangekocht bij een Franse kweker op het eiland Noirmoutier. Over de prijs werd niets meede gedeeld, maar de aankoopprijs zal in de honderdduizenden lopen.

Het vetmesten van voor consumptie geschikte tarbot van minimaal twee kilogram vergt in een kwekerij 2,5 jaar. Aan de Atlantische kust in Frankrijk bereikt gekweekte tarbot na 2,3 tot 3 jaar een gewicht van amper 1,5 kilogram. Door de lange kweektijd en andere kostenfactoren is tarbotkweek niet economisch haalbaar bij afwezigheid van de geschikte biotoop. (gw)

Cat® Scheepsmotoren gaan recht door zee.

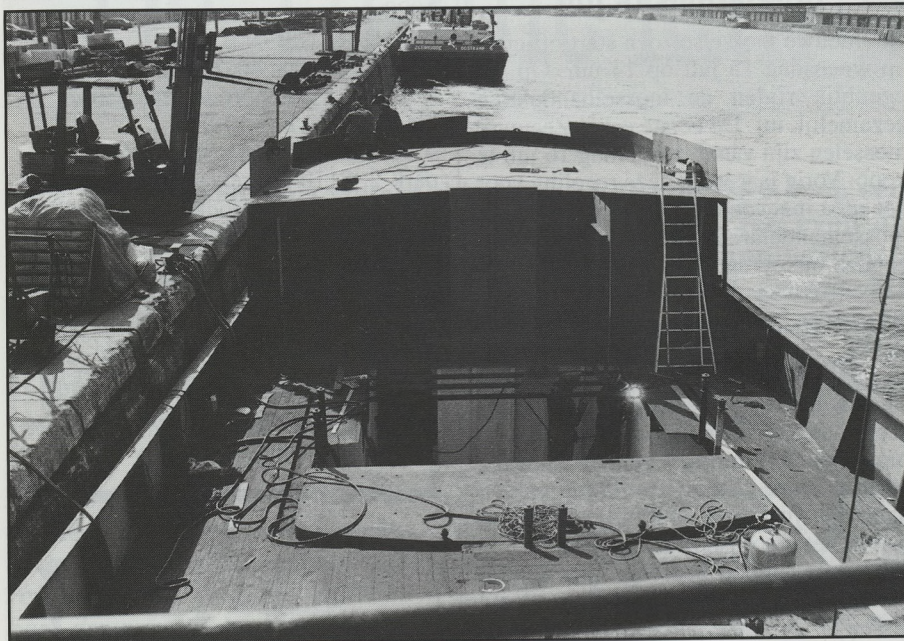

TRECO
ENERGY SYSTEMS

Brusselsestwg 340 • 3090 Overijse
Tel (02) 689 24 66 • Fax (02) 686 03 00

Albert Steyaert en Guy Anthierens geloven nog in de visserij Uitgebrande O.14 wordt als nieuw

De wederopbouw van de O.14 De Zeemeeuw vordert. OP de foto een zicht op de bouw van het overdekte achterschip dat in aanbouw is. (foto gw)

EIND SEPTEMBER MOET de O.14 De Zeemeeuw opnieuw bedrijfsklaar zijn. Het schip brandde uit op 7 februari voor de kust van Liverpool. De vijfkoppige bemanning kon zich redden. Het vernielde casco werd als verloren beschouwd, maar alsnog naar Oostende versleept.

Verzekeraar Belgamar verklaarde het schip totaal verloren. De eigenaars Guy Anthierens en Arthur Coene kochten het casco terug om het volledig te vernieuwen.

Het woord volledig is hier niet misplaatst. In samenwerking met het studie bureau van ir. Gommers werd de wederopbouw aangepakt. De uitvoering gebeurt bijna uitsluitend door Oostendse bedrijven. Smederij St.-Martin staat in voor de metaalconstructie, Renaud Scheepsdiesel voor mechaniek en bij IdP wordt momenteel de brug in aluminium en de schouw gebouwd. De firma Deconinck-Depoorter staat in voor de elektrische installaties en de koeling.

Twee zonen

Albert Steyaert, schoonvader van Guy Anthierens, houdt toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden. De gewezen visser (van zijn 16de tot 34ste was hij op zee) werkte ook 14 jaar op baggerschepen. Hij is tevens reder van de O.89 Sandra en ex-reder van de O.431. Hij kent dus het klappen van de zweep.

'De investering die we hier doen bewijst dat wij nog geloven in de visserij', zegt hij. Hij rekent natuurlijk op zijn twee zonen die eveneens voor de visserij kozen. Johnny is schipper en Franky motorist op O.89. 'Schrijf maar op dat ik dit vaartuig wegkocht bij de Nederlanders. In '89 deed ik hetzelfde met de O.431. Wie zou dat nog doen', vraag Albert zich luidop af.

Terwijl Guy Anthierens als schipper op de Z.583 vaart, vorderen de werkzaamheden elkaar vlot op. De verschansing van het middenschip is vernieuwd en er komt een volledig nieuw visruim en nettenmagazijn. De ABC-motor van 900 pk staat reeds op zijn plaats. De verdere uitrusting zal bestaan uit een Masson-keerkoppeling, twee hulpmotoren (een Scania voor de winch en een Valmet als generator). De winch wordt geleverd door Brusselle. Verder is voorzien in een nieuwe mast, de modernste instrumenten op de brug en diverse maatregelen voor de beveiliging van de bemanning. Voor de veiligheid is het gesloten achterdek essentieel. Hierdoor zitten de bemanningsverblijven boven de waterlijn zoals het hoort.

In dit geval mogen we zonder aarzelen van een totaal vernieuwd vaartuig spreken. Het engagement van de eigenaars gaat hier veel verder dan het herinvesteren van de uitbetaalde verzekeringspremie. Dat bevestigt hun geloof in de toekomst van de visserij. (gw)

Openbare verkoop Z.56 Orka brengt 7,1 miljoen op

Het Ontvangkantoor der Domeinen in Brugge stelde onlangs enkele vaartuigen te koop. Het betrof het garnaalvissersvaartuig Z.56 Orka (met visvergunning) en de sportvissersboot La Berceuse die tijdens de Operatie Balatum in april 1994 in beslag waren genomen omdat er drugs aan boord gevonden waren. Het hoogste bod voor de Z.56 kwam uit Nederland en bedroeg 7.100.000 frank, te verhogen met twintig procent kosten. Voor La Berceuse werd 355.000 frank geboden. Verder was er nog het Britse motorjachtje Angela II dat eveneens wegens drugsverhandeling werd aangeslagen. Het bracht 21.000 frank in de staatskas. Tenslotte vond de afgedankte loodsboot 17 (bouwjaar 1958) een nieuwe eigenaar voor 827.000 frank.

KORT

* Door de grote toeloop van 34 Belgische vaartuigen naar de Golf van Biscaye lag het voor de hand dat het tongquotum er niet lang zou standhouden. Bij het ter perse gaan van dit HVB-nummer was de beslissing nog niet gevallen. Toch is het zo goed als zeker dat de Golf rond 1 juli dicht gaat.

* Tijdens de visserij in de Golf brak de schroefas van de Z.35 Ora et Labora van de Rederij Jacobus (Fam. De Graeve) uit Zeebrugge. Een nieuwe schroefas werd gedraaid bij Metz in Urk en overgebracht naar Zuid-Frankrijk.

* Begin juni werd de Eurokotter Z.548 Flamingo gepraaid door de Britse Kustwacht. Naar verluidt gebeurde dit buiten de 12 mijlszone. De controleurs vonden niets dat onreglementair was en lieten het vaartuig weer gaan.

We vernamen het overlijden van oud-visser 't Janie Declerck, geboren te Glasgow (2 november 1916) en overleden in het zee-manstehuis Godtschalck (25 juni 1998).

't Janie werd destijds in dit blad geïnterviewd: HVB XII 1991 p. 41 e.v.

L'Abbé-Catry gezonken in Duinkerke

De DK 336.581 *L'Abbe-Catry* is gezonken in de vissershaven van Duinkerke. Het is een van de Franse vissersvaartuigen die de voorbije jaren regelmatig naar Oostende kwamen voor onderhoud en herstellingen. Twee jaar geleden plaatste Renaud Diesel nog een nieuwe motor aan boord. Het hefplatform *Norma* kwam ter plaatse om het gezonken schip te lichten.

Superschol in Breskens

Vorige maand bracht de BR.43 een superschol van 88 cm mee van de visserij in de Noorse zone. De schol woog 6,5 kilogram en bracht in de visafslag van Breskens 1.150 frank op.

Reuzenkabeljauw in Noorwegen

Enkele weken geleden kreeg een Duitse sportvisser een reuzenkabeljauw van 1,47 meter aan de haak. De vis, gevangen in een Noorse fjord, woog 40,5 kilogram. Het is niet de grootste kabeljauw die ooit gevangen werd. Kabeljauw kan tot 165 cm lang worden. Het record dateert uit 1969 toen in de Verenigde Staten een kabeljauw van 45 kg met de hengel werd gevangen.

Bloemenhulde aan graf van "Vader der Visschers"

Reeds 36 jaar lang staat het "Herdenkingscomité Paster Pype" in voor een bloemenhulde aan het graf van pionier Henri Pype op het kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg in Oostende. Paster Pype overleed 72 jaar geleden (3 juni 1926) Verschillende verenigingen en het stadsbestuur lieten bloemen neerleggen ter nagedachtenis van de "Vader der Visschers".

John Bauwens-school in erfpacht naar de Provincie

Het stadsbestuur van Oostende wil de Visserijschool John Bauwens, nu een afdeling van het Provinciaal Maritiem Instituut, voor 50 jaar in erfpacht geven aan de provincie tegen een jaarlijkse vergoeding van 1,5 miljoen frank. Door het in erfpacht geven vallen alle onderhoudskosten ten laste van het provinciaal bestuur. Het akkoord bepaalt ook dat het gebouw voor onderwijsdoelstelling moet gebruikt worden.

Parlementaire visserijcommissie naar Frankrijk, Spanje en Portugal

Enkele leden van de parlementaire Visserijcommissie van het Vlaams Parlement hebben een werkbezoek gebracht aan

Frankrijk, Spanje en Portugal. Onder meer Didier Ramoudt (VLD), Jacky Maes (SP) en Jean-Marie Bogaert (VU) maakten deel uit van de delegatie.

Nieuwe mosselen vanaf donderdag 16 juli

Het nieuwe mosselseizoen start officieel op woensdag 15 juli op 14 uur. Op dat ogenblik rijden de mosselhandelaren gezamenlijk uit. De eerste echte Zeeuwse mosselen zijn vanaf donderdag 16 juli te koop. Vorig jaar werd deze regeling voor het eerst ingevoerd om te voorkomen dat mosselhandelaren vroegtijdig mosselen zouden uitvoeren.

Meer dan twee miljard frank mosselen verhandeld

Tijdens het mosselseizoen '97-'98 realiseerde de mosselveiling in Yerseke een omzet van 118 miljoen gulden, ruim 2,1 miljard frank. Dat is 13 miljoen gulden meer dan vorig jaar en 8 miljoen minder dan in het recordseizoen '95-'96. Het totale aanbod bedroeg bijna 88.000 ton. De herkomst was evenredig verdeeld tussen de Zeeuwse percelen en het Wadengebiet. Er werden ook 21.000 ton mosselen geïmporteerd. Deze mosselen worden doorgaans verwerkt tot conserven.

Minder mosselen naar België

Meer dan de helft, 48.000 ton, van de aangevoerde mosselen werden geëxporteerd. 28.000 ton ging richting België. Dat is 16.000 ton minder dan het jaar voordien. Ook Frankrijk blijft met 16.000 ton een belangrijke afnemer van de schelpdieren. De Nederlanders verorberden maar 12.000 ton van hun eigen product.

Aktiviteitenkalender voor vissers JULI

- 18 Wereldkampioenschap mosselen eten in Harlingen (Ned.)
- 20-24 Internationale scheeldierenconferentie in Amsterdam (Ned.)
- 7 Start mosselseizoen 98-99 in Yerseke
- 8 Presentatie nieuwe mosselen in Philippine

AUGUSTUS

- 22 Havendag in Zierikzee (Ned.)
- 26-30 Visserijdagen in Harlingen (Ned.)
- 29 Start Flora- en Visserijdagen in Den Oever (Ned.)
- 31 Vakbeurs "Vis '98" in Amsterdam

SEPTEMBER

- 1 Vakbeurs "Vis '98" in Amsterdam (Ned.)
- 1-4 Baltexpo 98, Gdansk (Pol.)
- 9-11 Mini-cruise met Vrienden Noordzee-Aquarium Oostende naar Leeds (Schot.)

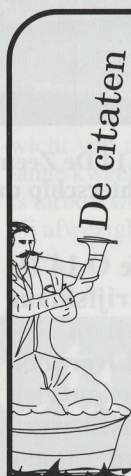
FAILLIET

⌘ E.V.S. / Eddy's Visservice BVBA, Sontstraat 105, 8380 Zeebrugge-Lissewege, groothandel in vis en visserijproducten (omzet: 24 miljoen frank, 3 personeelsleden). Failliet verklaard op 14 mei 1998.

⌘ RAU-RANSON BVBA in vereffening, Haarakkerstraat 40, Brugge, groothandel in vis en visserijproducten. Failliet verklaard op 14 mei 1998.

⌘ VISBEDRIJF JANSSENS NV, Winge-park 2, 3110 Rotselaar, groot- en kleinhandel in visserijproducten. Failliet verklaard op bekenenis op 29 mei 1998.

In Knokke-Heist overleed op 1 juni oud-visser **Albert Pauwaert** (°Salford, 20 januari 1917). Visser op rust Albert Pauwaert werd in dit destijds in dit blad geïnterviewd. (HVB II 1996, p. 20 e.v.)

De citaten

'(...) zelfs de jacht op vis in de vrije internationale wateren van de Noordzee is precieser gepland dan ooit door socialistische economie voor de Donau en de beekjes in de Karpaten werd bedacht.'

Ger Verrips in zijn boek 'Vrees en vrijheid'.

'Maar goed, toen ik het laatst dus in Oostende was, miste ik iets. Er was duidelijk iets verdwenen. Er lagen geen boten meer in de haven. Die stad heeft een van de hoogste werkloosheidscijfers van Vlaanderen: de mailboten zijn er weg, en al wat van Oostende-Dover moet leven — bakkers, winkeliers, cafébazen — is volgens mij ook gedoemd om te verdwijnen. Shit (...)'

Arno in Humo, 28 april 1998

'Ik heb alle begrip voor de problematiek van de kustvissers, maar niet voor de wijze waarop deze problematiek aan mij kenbaar gemaakt werd.'

Minister Karel Pinxten in antwoord op een vraag van volksvertegenwoordiger Lozie.

'Reders en schippers moeten meer leren nadenken over de arbeidsverhoudingen op vissersschepen.'

Docent Redert van het Scheepvaart en Transport College van Stellingen (in Visserijnieuws, 12 juni 1998)

Scheepsramp als spektakel

De Titanic kan niet stuk!

1912. Op 14 april, kort voor middernacht, botst de *Titanic* op een ijsberg. Het machtige schip zinkt de volgende morgen even na twee uur. Aan het leven van 1.552 passagiers en bemanningsleden komt abrupt een einde. Slechts 705 overleven het drama. Zij worden opgepikt door de *Carpatha* die in volle snelheid naar de plaats van de ramp stoomt en er twee uur later toekomt. Drie dagen later vaart dat schip, met de reddingsboten van de *Titanic* aan d'r romp bevestigd, de haven van New York binnen.

De dood van zoveel mensen en het verlies van zo'n merkwaardig vaartuig (nog wel tijdens haar allereerste reis!) schokt heel de wereld.

Er staan duizenden toeschouwers op de kaai als de Carpatha de haven binnenvaart.

De Amerikaanse historicus Henri Adams is er een van. Hij had een retourreis geboekt, die dus nooit zou doorgaan. Zijn woorden zeggen wat honderdduizenden stilletjes gedacht hebben. De Titanic had hij beschreven als 'het resultaat en de triomf van onze beschaving, de garantie van veiligheid en perfectie, onze grootste verwezenlijking'. Zijn teleurstelling is navenant. Hetgeen een triomf moest zijn 'zinkt bij de eerste stoot, sleept ons naar de ondergang, terwijl de natuur zich verkneukelt in onze dwaasheid'.

DE VERNIETIGING VAN de *Titanic* en tweederden van zijn opvarenden vormden een belangrijk moment in de geschiedenis. Het voorval luidde het einde van een optimisme in dat bij de start van de 20 ste eeuw hoorde.

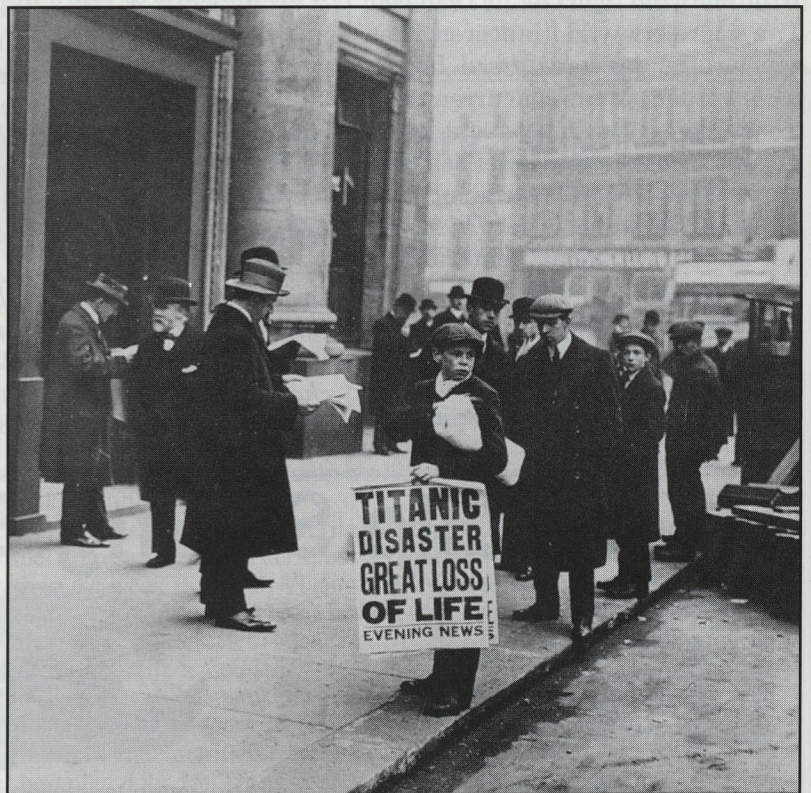
Maar hoe komt het dat het Titanicverhaal ons vandaag — 86 jaar na de feiten — nog boeit? Hier komt de groei van de spektakelindustrie om het hoekje kijken. Door de cinema werd het voor iedereen mogelijk getuige te zijn van een grote scheepsramp, tijdens een koude nacht mid-

den op de oceaan ... terwijl je zelf wel veilig in een donker zaaltje zit, in comfortabele zetels, met een aanzwellend muziekje op de achtergrond: de spanning stijgt! De kassa rinkelt!

Kom dat zien!

De wereld heeft niet lang moeten wachten op grote titels rond het Titanicgebeuren. De nog jonge spektakelbranche zag ogenblikkelijk de enorme (winst)mogelijkheden. Enkelen kochten foto's op van de gevolgen van de tragedie. Zij stelden de glasdiapositieven ten toon. Kijklustigen passeerden drummend en vol verwachting de kassa. Anderen kochten alle filmbeelden op van de gevolgen van de ramp en vroegen voor het bekijken ervan toegangsgeld aan een op sensatie belust publiek dat... nadien gefrustreerd huiswaarts trok omdat het gehoopt had een scheepsramp te zien.

Maar de prijs voor het opportunis-

Londen, 15 april 1912. De krantenjongen schreeuwt het nieuws uit. Hodgson vertelt in zijn boek *Lloyd's of London* dat een jonge makelaar de kranten voor was. Hij wist het nieuws al, maar de verzekeraarsmaatschappij nog niet. Hij slaagde erin een verzekeringspolis op het schip af te sluiten en haalde de uitkering binnen. (Foto NY Openbare Bib. Collectie.)

me gaat ongetwijfeld naar *Eclair Film Company*. Daar had men maar dertig dagen nodig om een film uit te brengen die 'Saved from the Titanic' heette. De ster in deze stomme prent was *Dorothy Gibbon*.

Deze actrice was trouwens ook in het echte leven een overlevende van de ramp. Het lot — of was het wijsheid harenzijds? — had haar die dag om kwart voor een in de eerste reddingsboot doen plaatsnemen. Alhoewel d'r ervaringen dus echt waren, speelde zij een fictief verhaal dat eindigde met een heldin die uiteindelijk haar angst voor de zee overwon om haar verloofde toe te laten zijn carrière-zee verder te zetten. Geen enkele kopie van deze film heeft de tijd overleefd.

Kortelings in deze zaal!

Verschillende pogingen om het verhaal van de Titanic op doek vast te leggen mislukten al evenzeer als de overvaart zelf. *Steven Biel* vertelt in zijn boek 'Down With the Old Canoe' dat de Amerikaanse *David O. Selznick*, die toentertijd aan 'Gone With the Wind' werkte, in 1936 een Titanicproject wilde lanceren. Het zou het debuut van *Alfred Hitchcock* worden. Maar concurrent *Howard Hughes* bezat het recht op de Titanicscripts, dreigde met een proces en *Selznick* gaf het plan op. Interessant om weten is dat *Hitchcock* het schipbreukthema achteraf wel weer oppakte in zijn oorlogsfilm 'Lifeboat'.

In Duitsland, scheepsbouwriivaal van Engelang, bleek de *Titanic* de filmindustrie ook erg te inspireren.

De film met de melodramatische titel 'SOS Eisberg' (1933) was een coproductie van *Arnold Franck* en *Hitlers* uitverkoren filmmaker *Leni Reifenstahl*.

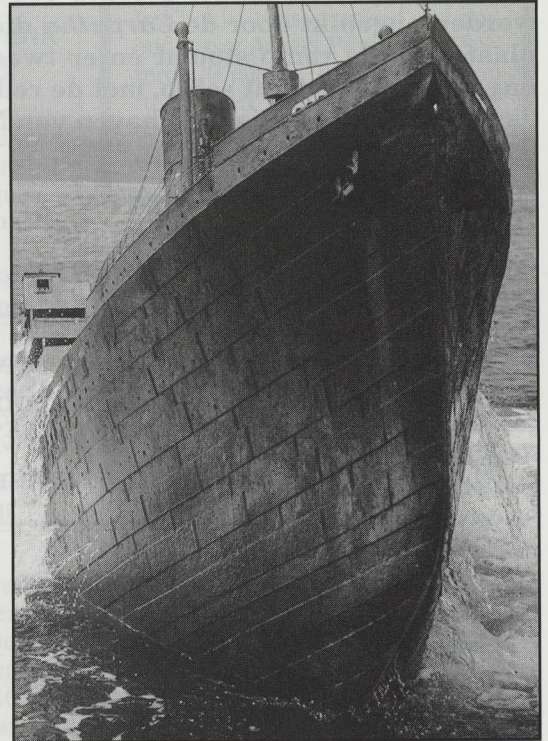
Kom dat zien: 'Het grootste, wonderbaarlijkste en het duurste'

In WO II gooide dat land ook wat dat betreft alle remmen los en de in 1943 gemaakte 'Titanic' (van *Herbert Selpin*) was een ware nazipropagandafilm. Het verhaal ging over een Duitse eerste officier die zich verzette tegen het egoïsme en de dwaasheid van de Engelse scheepseigenaar en van de al even domme passagiers. Spijtig voor *Selpin* vond propagandaminister *Joseph Goebbels* de film maar niets. De regisseur trok het zich waarschijnlijk een beetje teveel aan, want hij werd later dood aangetroffen: verhanden.

HOLYWOODREGISSEUR *Jean Negullesco* had een prettiger ervaring met een 'Titanic' (1953), geproduceerd voor *20th Century Fox*. De film won destijds de *Academy Award* voor het Beste Verhaal en het Beste Script. Zoals deze categorieën laten veronderstellen betrof het een fictief verhaal, een melodrama tegen de achtergrond van het echte gebeuren.

De acteurs *Clifton Webb*, *Barbara Stanwyck*, *Robert Wagner*, *Brain Ahern*, *Richard Basehart* en *Thelma Ritter* luisteren de scènes op

waarin we enerzijds meegenomen worden naar de gefortuneerden in prachtige suites en anderzijds naar hun medereizigers in de accommodaties onder de waterlijn. *Webb* vertolkt de rol van een vlug rijkgevoorden Amerikaan wiens moraal (of gebrek eraan) niet gedeeld wordt door zijn echtgenote (*Stanwyck*). Naarmate de *Titanic* verder zinkt ziet *Clifton Webb* echter het licht. In een al even dwaze als ontroerende finale verzoent hij zich dan ook met zijn echtgenote (die dat het

Het technisch en dramatisch hoogtepunt van alle Titanicfilms ooit (dan toch vooraleer de allernieuwste 'Titanic' op de markt kwam) was wellicht het beeld van het oceanschip dat in *Raise the Titanic!* uit de dieptes naar het oppervlak schoot. Ondanks dergelijke speciale effecten met een replica op grote chaal werd de film een flop die bijna de hele Britse filmindustrie in haar val meesleurde. (Foto *Stager productions*)

SKB - Life Saving Equipment nv

Maatschappelijke zetel:
Royerssluiskaai 48
B-2030 Antwerpen
Tel.: 03/ 231 36 48
Fax : 03/ 231 57 65

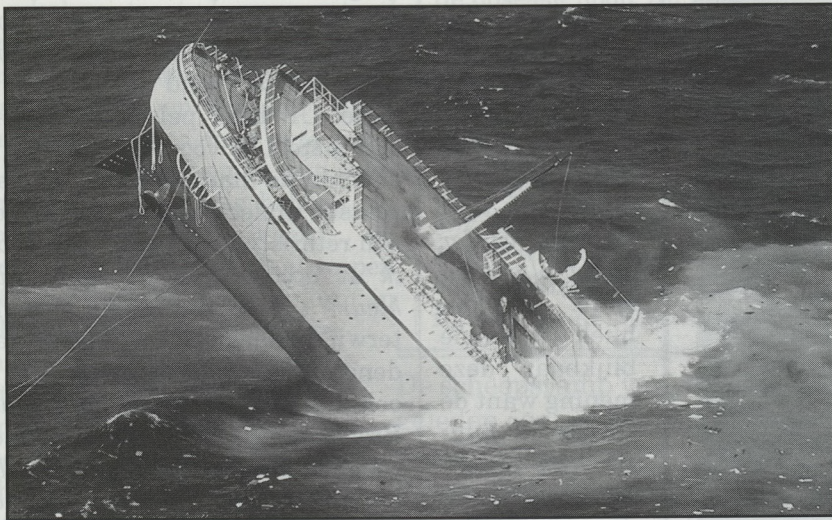

Afdeling Kust
H. Baelskaai 8A
B-8450 Oostende
Tel.: 059/ 32 28 25
Fax: 059/ 33 01 48

reddingsvesten - reddingsboeien - drijvende toestellen - valschermsignalen - stakellichten - man.o.boordlichten - noodzenders Locat - radio Beacon - reddingsvlottten: RFD, Elliot, Viking, Zodiac, Autoflug, Bombard, Avon, Callegari, Servaux, Mitsubishi, Soniform - nazicht brandblusapparaten.

- ERKEND SERVICESTATION -

VERANTWOORDELIJKE VOOR DE KUST: A. VAN DURME. TEL.: (059) 70 58 79.

Volgens sommigen leven we vandaag in De Spektakelmaatschappij, waarbij we voortdurend met beelden geconfronteerd worden waarop de kijkers (het publiek, de consumenten...) geen verhaal hebben. Ze worden tot machteloosheid gedoemd, tot niet-creativiteit, tot passiviteit ten aanzien van de gebeurtenissen.

Op de foto: de scheepsramp met het cruiseschip *Oceanos* voor de kust van Zuid-Afrika op 4 augustus 1991. Daarbij vielen geen doden te betreuren. De held van de dag was de entertainer van het cruiseschip, die de reddingswerken aan boord leidde. (Foto L. Gubb)

juiste moment vindt om de man te vertellen dat hun zoon niet zijn werk is). Het onechte kind staat echter zijn plaats in de reddingsboot af. Diep ontroerd door deze moreel hoogstaande daad erkent de man hem dan toch maar als zijn eigen zoon: 'my son!' En terwijl de afteling loopt zijn de zakdoeken in de zaal al even nat als de set waarop de film gemaakt werd.

Het kleine scherm

Terwijl *Negulesco* en de zijnen de fictiemogelijkheden rond de *Titanic* bestudeerden, deed historicus *Walter Lord* onderzoek naar het echte gebeuren en schreef er een boek over. 'A Night to Remember' (1955) zou het standaardwerk over de kwestie worden. Het werd bij het publiek en bij de critici een groot succes en 40 jaar later wordt het nog steeds herdrukt.

De eerste TV-reportage in een soort 'Life'-opvoering over de *Titanic*-scheepsbreuk was trouwens op dit boek gebaseerd. In *Walter Cronkites* CBS-serie 'You Are There' zagen de (in die tijd nog niet verweende) kijkers met open mond hoe actiescènes telkens onderbroken werden door interviews. Waarlijk, het leek wel echt.

Het daaropvolgend jaar bracht ook concurrent NBC een 'Life action'-versie van *A Night to Remember*:

'Het grootste, wonderbaarlijkste en duurste in zijn genre', zo formuleerde de publiciteit het. De in die tijd indrukwekkende uitgave van 95.000 dollar maakte 31 sets mogelijk waarop 107 acteurs probeerden aan elf ton water te ontsnappen. De show kende een ongemeen succes

en de kijkcijfers tikten af op 38 miljoen.

Het boek werd in 1958 ook op het grote scherm gebracht; een Britse productie van *The Rank Organization*. Centraal stond tweede officier *Herbert Lightoller* en de schipbreuk werd vanuit zijn perspectief verteld. Waar de vijf jaar daarvoor gedraaide Hollywoodproductie beslist *First Class De Luxe* genoemd mag worden, is deze Engelse poging voor wat het beschikbare budget betreft echt wel *Tweede Klasse*. Misschien omdat de technische adviseur van de film, *Lawrence Beesley*, tweede-klassepassagier op de *Titanic* geweest was.

Volgens romancier *Julian Barnes* in zijn boek 'Geschiedenis van de wereld in 10 1/2 hoofdstukken' werd het leven van deze *Beesley* overschaduwed door praatjes als zou hij een plaats in een reddingsboot bemachtigd hebben door zich als vrouw te verkleden. In een, voor psychologen ongetwijfeld erg interessante, poging om de (of tenminste zijn) geschiedenis een nieuwe wending te geven, mengde *Beesley* zich op de filmset onder de figuranten die op het schip moesten achterblijven. Hij werd daar echter ontdekt en van de scene verwijderd. 'En zo,' schrijft *Barnes* 'zag *Lawren-*

Gebundeld toneelwerk uitgegeven

In de bundel **In weer & wind** worden de toneelwerken samengebracht die HVB-redacteur *Vandekerckhove* inmiddels geschreven heeft. Merkwaardig is dat al deze toneelstukken in open lucht werden uitgevoerd, hetgeen meteen de titel van het boek verklaart.

Veel ophef maakte destijds het toneelstuk **Naar de kloten**, over de teloorgang van de Oostendse IJslanvisserij. Het is een stuk waarvan de monoloogversie in 1995 met veel succes aan boord van de O 129 'Amandine' (Oostendes laatste IJslandreier) opgevoerd werd.

Ongewoon is ook zijn toneelwerk **Pretpark KustCenter** (1997) waarbij hij de toeschouwers meeneemt op een natuurwandeling... maar dan wel op die naderende dag in de toekomst waarop het laatste stukje natuur door de commercie ingepikt wordt.

Hoe De Vliegende Hollander Amerika Ontdekte En Al De Rest (1998) is een wagenspel op rijm. Het werd het speciaal voor de *Week van de Zee* geschreven en wordt in die week in tal van Vlaamse kustgemeenten opgevoerd.

Uitgeverij *De Lachende Visch* heeft bewust gekozen voor een uiterst sobere editie. Het is daarbij de bedoeling de prijs zo laag mogelijk te houden.

Wie overweegt een van de stukken zelf op te voeren, of wie gewoon in toneel geïnteresseerd is... en al wie het ernstig meent met de maritieme cultuur... kan deze bundel bestellen door **150 frank** over te schrijven op **rekening**

384 - 0596581 - 18 van Het Visserijblad. Het boekje wordt u dan per kerende toegestuurd. Doen!

Hoe dicht we bij de werkelijkheid staan (en dus: hoe meer we de media als scherm tussen de werkelijkheid en onszelf uitschakelen) hoe meer we beseffen dat gemeenschappelijke actie wel degelijk de problemen kan oplossen. Op de foto: een beeld dat wij allemaal zelf gezien hebben, de *Herald of Free Enterprise* gekapseisd voor de haven van Zeebrugge. De ramp stimuleerde het debat omtrent de veiligheid van de roro-schepen waarbij de laaddeuren uiteraard de zwakke plekken vormen.

was aan Hollywoods "Titanic". Een andere kritiek klonk even uitbundig: 'Naast deze prachtige Britse prestatie lijkt "Titanic" eerder op een plasieken kano.' Het publiek deelde blijkbaar deze mening want de Britse low budget film bracht meer geld op dan de Hollywoodproductie.

Heldinnen

Uiteraard weerhield dit Hollywood er niet van om op iets nieuws te broeden, dit keer met een musical gebaseerd op het Broadway succes van Meredith Wilson. 'The Unsinkable Molly Brown' (1964) werd trouwens een van MGM's

laatste zingende en dansende buitennissigheden. Debbie Reynolds speelt Molly, een goed getypereerde *nouveau riche* uit de States. Nadat ze door de *fine fleur* van d'r thuisstadje menig maal op haar *barbaarse* plaats gezet werd, trekt ze naar Europa voor een spoedcursus cultuur.

De meest beklijvende scene van deze prent speelt zich af in de red-

dingsboot. De paniekerende medereizigers dreigen de boot te doen zinken. Met de ondergaande *Titanic* op de achtergrond komt *Molly* in actie. Uit haar pelsen stola komt een pistool te voorschijn dat ze op een van de mannen richt. In haar platste dialect schreeuwt ze hem een retorische vraag toe: 'Wil je dat ik de oceaan met je ingewanden kleur?!' Neen, dat wil hij niet. En terwijl ze haar pels met klappertandende gezellen deelt, schreeuwt ze ook het lot toe: 'Niet met Molly Brown aan boord! Ik ben in een cycloon in Hannibal, Missouri geboren. Dat was mijn start maar dit zal verdomd zeker niet mijn einde zijn!' En dat was het ook niet.

Veel van dit verhaal is overigens juist. Er was inderdaad een *Molly Brown*, miljonair uit Denver, aan boord, die legendarisch werd wegens haar betoonde heldenmoed op de *Titanic*.

Een tiental jaar later zagen de televisiekijkers een ander, dit keer fictief, heldenverhaal van een vrouw aan boord van het legendarische schip. Wanneer het erop aan kwam *Lady Marjorie Bellamy* van de bijzonder populaire televisieserie *Upstairs Downstairs* te laten sterven kwam de *Titanic* story goed van pas. Haar einde wordt niet in beeld gebracht, maar op het scherm verteld door haar meid die het allemaal meegemaakt en overleefd heeft. De kijker komt via haar te weten hoe *Lady Marjorie* een kind ter hulp snelde en zo haar kans op een plaats in de reddingsboot misliep. Zonder ook maar één keer de zinkende *Titanic* te tonen, slagen de makers van de serie erin de kijkers koude rillingen over de rug te laten lopen.

ce Beesley het voor de tweede keer gebeuren dat hij de *Titanic* verliet juist vooraleer het schip zou ondergaan.'

Tweede officier *Lightoller* mag in de filmversie van *A Night to Remember* dan uitroepen: 'Ik denk niet dat ik me ooit nog zeker zal voelen', wij zijn er vandaag wel zeker van dat de film een groot succes was. Een criticus prees de film 'die superieur

OOSTENDSE TAXI ONDERNEMING

Driftweg 25, Bredene

Bredene

Oostende

het taxibedrijf voor de vissersrij

In schel contrast daarmee stond 'Raise the Titanic!', een duur, complex koude-oorlogsverhaal. Gaat als volgt: Amerika en Rusland willen uiteraard alle twee maar al te graag bij het byzantium komen, een zeldzame stof die ze nodig hebben om een nieuw, gesofistikeerd, en uiteraard intercontinentaal wapen te fabriceren. En die stof... zit in toch wel in het ruim van de gezonken Titanic geborgen zeker! Het werd een echte afgang. De film sleepte in zijn val bijna de hele Britse filmindustrie met zich mee. Of zoals producer Lew Grade het zei: 'Het bovenhalen van de Titanic zou ons minder gekost hebben.' Ja, het kan meevallen en het kan tegevallen.

Raise the Titanic! was wel een flop, maar de film heeft toch twee vermeldenswaardige kantjes. Ten eerste is er de markwaardig geslaagde scene waarbij het bovengehaalde wrak van de *Titanic* — 68 jaar na datum — in de haven van New York binnengesleept wordt, terwijl het volk op de kaaien jubelt en juicht en klapt met de handen. Ten tweede diende deze film, samen met 'A Night to Remember' ter ontspanning van de bemanning aan boord van de diepzeeduiker *Knorr*. Het waren deze mannen die in 1985 het wrak van de *Titanic* ontdekten op 644 km van Newfoundland, in vier kilometer diep water.

En het gaat maar door

De camera lijkt wel gek te zijn op het tonen van tegenstellingen tussen luxe en terreur, tussen kalme heldendaden en berekende lafheid. Want onlangs werden er weer twee Titanictelevisieprogramma's gemaakt. Het lijkt er bijgevolg op dat

de obsessie nooit zal overgaan. Frank Koningberg, producer van een vierdelige CBS 'Titanic'-miniserie verwoordt die obsessie als volgt: 'Titanic is voor Hollywood zo iets als de grootste film ooit... die zou mislukken op de premiere zelf: een obsessie!' Deze nieuwe TV-'Titanic' was ook al een soepje van echtgebeurde feiten, met bestaande figuren als de miljonairs Benjamin

De scheepsramp van de Titanic, die 86 jaar geleden een ijsberg ramde, blijft tot de verbeelding spreken: vooral als onzinkbare kaskraker. De jongste verfilming kostte dan ook 27 keer zoveel als de bouw van het schip zelf.

Guggenheim en John Jacobs Astor, naast fictieve personages waaronder een zich als een gek gedragende verkrachter en, voor de liefhebbers van romantiek, een tot in de wolken verliefd koppeltje. De tweede nieuwe 'Titanic' TV-productie is gebaseerd op de roman 'No Greater Love' (1991) van Daniëlle Steels. Uitzonderlijk: dit keer start het verhaal met het zinken van het schip. Door de scheepsramp blijft een vrouw maagd omdat haar geliefde de ramp niet overleeft. Schoon maar triestig. Beide producties kregen geen goede kritieken. Een critica: 'Je weet dat een film slecht is wanneer de beste scene het zinken van het schip is...' In "Love" zonk het schip al zeer vlug en voerde meteen de beste acteurs af. In "Titanic" waren de passagiers dan weer zo antipatiek dat de schipbreuk drie uur te laat kwam.'

Het record

Maar, zoals we inmiddels weten, was er groter en beter op komst.

James Camerons 'Titanic' zou de grootste film ooit worden en met een kostprijs van 200 miljoen dollar ook de duurste. De film toont ons een replica van 'Titanic' van 230 meter lang in een watertank van meer dan 64 miljoen liter. Hydraulische liften laten dit geval tot 90° overhellen, het achterdek als een piek in de lucht, een beeld dat door overlevenden beschreven werd als een doodsvinger die naar de eeuwigheid wijst. En de acteurs doken keer op keer het water in.

Maar zelfs voor een film die 45.000 dollar per uur kost zijn speciale effecten niet voldoende. Hij boeit de mensen pas wanneer

er, inderdaad, weer romantiek op de dagorde staat. Dit keer klikt het uitermate wel tussen de Eerste Klasse passagier vertolkt door *Kate Winslet* en haar romeo uit de laagste klasse, de acteur *Leonardo Di Caprio*.

Regisseur James Cameron kwam, zag en overwon. En wij zagen dit jaar de meest gelauwerde 'Titanic'-film aller tijden. En het grootste kassucces ook!

Laat het dus op het einde van dit artikel duidelijk zijn: de scheepsramp van de Titanic, die 86 jaar geleden een ijsberg ramde, blijft tot de verbeelding spreken: vooral als onzinkbare kaskraker. De jongste Titanic kon echt niet zinken. Hij kostte dan ook 27 keer zoveel als de bouw van het schip zelf.

Vrij naar een essay van Lloyd Slater in *The Compass II*, 1997. Met dank aan Annie W. Vande Haan voor de vertaling.

B.V.BA. SCHEEPSTIMMERWERF

LOWYCK & ZOON

VICTORIALAAN 30 OOSTENDE - TEL. (059) 32 08 21

HERSTELLINGEN - INRICHTINGEN

VAN SCHEPEN MENSEN... EN DE ZEE

Ze waren binnengelopen voor repairs na een aanvaring in 't noordwesten van de Golf. 't Had slechter kunnen aflopen. De Spanjaard beweerde dat ze het vissein niet gehesen hadden. 'Gelukkig heeft die lichtmatroos van ons een videotje gemaakt binst dat de voorstevens van die coaster nog in onze stuurboord hing, gelukkig maar. Als nu al geen voorrang meer gegeven wordt aan een schamele visser is 't ver genoeg gekomen', zo zei de schipper het.

Met het angevaren schip kan gekord worden, de seinevisserij bedreven en kunnen zelfs lijnen worden gesleept. 'Een schoon scheepje', bevestigde de journalist die het allemaal eens kwam bekijken. 'Ja natuurlijk, maar wij zijn de mannen die ermee het geld moeten laten verdienen', onderstreepte de jeugdige stuurman in felle jeans. Het leven aan boord van een visbak, veronderstelde de landman, moet tegenwoordig toch gemakkelijk zijn met al die moderne snuffjes, een gsm in je zak een paar schermen voor je neus en een druk op een knop rechts of links, verder geen problemen! 'Ach man, eigenlijk zijn er nooit méér problemen geweest dan tegenwoordig!' weerlegde de schipper die geen houten poot had en geen lapje voor het oog maar een leven van near misses. 'Neen, wees gerust, met schip of uitrusting geen problemen, maar ge moet niet vergeten dat er ook een bemanning aan boord zit! Zij kennen alles en kennen niets, al hebben ze allemaal wel ergens het kompas geleerd... een snelcursus zoals dat tegenwoordig heet, ze kunnen de roos aframmelen van voren naar achter maar varen! Man dat is wat anders'. De newsgetter verbaasde zich over deze tegenspraak. 'Wat is er dan verkeerd

aan de bemanning?'

— 'Het is juist, het is een nieuw schip, een meeuwtje op 't water zoals wij zeggen, daar-aan ligt het niet maar de wachtsman heeft er geen moeite mee om tegen de verkeersstroom in te gaan korren... en de baywatch van Dover die alles ziet, zorgt er dan voor dat het schip beboet wordt. Of de wachtsman steekt schuin de lanes over en loopt full speed in de zijde van een supertanker. 't Zou ook niet de eerste keer zijn dat een machinist de zeekraan laat open staan... Natuurlijk zijn ze gebreveteerd maar als ge peinst wat er allemaal kan gebeuren! Ge moet weten dat er een verband bestaat tussen het aantal aanvaringen en de ersatzbemanningen. En als dan een ramp gebeurt zien we hoe slecht mensen tegenwoordig opgeleid zijn, kijk maar eens naar de acciden-ten van de afgelopen jaren. Het onderhoud aan boord is op zichzelf soms al een ramp, en een schip is niet eeuwig. Vorige reis had de motorist vergeten olie in de carter te doen en we waren nog niet helemaal buiten of de boel stond op springen. Het gebrek aan bekwame zeelui zorgt er in deze tijden voor dat schipper, stuurman en reder voor hete uitdagingen staan, zoveel is zeker.'

De schrijver lijkt even sprakeloos en valt uit: 'Als 't allemaal zo slecht gaat schipper zou er toch iets moeten aan gedaan worden!'

— 'Maar man toch, tegen wie moe je gaan klagen,' vraagt de stuurman, 'rederijen waarde- ren goedkope bemanningen. Alles wat ze vragen is dat er vis genoeg geland wordt. Als we teveel gaan klagen wat zal er met ons gebeuren? Waar gaan we nog werk vinden voor onze zeebenen?'

— 'Ik zelf deug niet meer voor de oude wereld,' besloot de schipper somber, 'volgende reis hangt m'n oliebaaitje in de mast...'

LIN

SMEDERIJ

Jules St. Martin

Alle herstellingswerken aan vissersvaartuigen

Werkplaats: H. Baelskaai 4 te Oostende - Tel.: 059/ 32 25 23

Zetel: Schelpenlaan 12 te Bredene - Tel.: 059/ 32 17 69

't Calcoentje en de visserij

VLAANDEREN IS EEN groot land in het uitgeven van kleine tijdschriftjes. HVB is er trouwens een van. Maar op ons redactieadres komt zo nu en dan nog klein grut toe dat steeds op onze grote aandacht mag rekenen.

Zo is er bijvoorbeeld het een-manstijdschrift 'Dagboek van een aangespoelden' van de Oostendse journalist Herman Moerman. Op onregelmatige tijdstippen neemt hij ons daarin mee naar de tijd van toen (geluk heel gewoon was); tegelijk voert hij in dat blad een zeer geslaagde campagne om zijn gelijk te halen in het onrecht dat een soortement plaatselijke mediatycoon hem vele jaren geleden aangedaan heeft.

Vandaag viel dan weer driemaandelijkse familietijdschrift 't Calcoentje in onze bus. In een goed-geplaatste journalistieke reflex slaagden we erin de man die het tijdschrift bezorgt mee naar binnen te sleuren.

AUGUST CALCOEN (76) is de man die ons nu al enige tijd via dat tijdschrift deelgenoot maakt in het reilen & zeilen van zijn familie. Dank zij hem blijven we op de hoogte van de kindervreugd bij de talrijke aangetrouwde neven en nichten, schoonmoeders en grootvaders langs moeders zijde, alsmede aan de ontwikkelingen bij de nazaten van de overgrootouders langs vaders kant... Dat is nogal wat, want het zeventienjarige tijdschriftje heeft honderden abonnees; allemaal familie. De bloed- en aanverwanten van Calcoen kunnen zich erop abonneren door honderd (!) ballen te betalen. Voor dat geld krijgen ze vier keer het blad thuisbezorgd dat letterlijk boordebol staat van Calcoeninformatie. Stip thuisbezorgd door August Calcoen: dat wil zeggen

door een August Calcoen, want de naam komt 28 keer voor in de familie.

Vissers à volonté

Maar wat heeft dat alles met de visserij te maken? Veel! Calcoen is een vissersgeslacht dat zich vanuit Koksijde over heel de kust verspreid heeft. August toont me de Calcoentjes die hij in Bredene moet verdelen: ik onthoud Verleene, Goutsmit, Vanneuville, Vanbillemont, Zonnekein, Verhaeghe, Zwertvaegher... Het lijkt wel een overzicht van de Oostendse visserij te zijn. En dat is allemaal familie van Calcoen? August: 'Jazeker, al die mensen zijn op een of andere manier afstammelingen van Cornelius Calcoen, waarvan we niet veel weten, mar wel dat hij in 1677 in Oostduinkerke getrouwd is. De familielijn die we vanaf die man doortrekken komt uiteindelijk terecht bij de mensen die het tijdschriftje vandaag van mij in hun bus geplooid krijgen. Na de stamvader heeft de familie zich in twee takken gesplitst: een Franse vertakking loopt verder vanaf Hubertus en een Vlaamse vertrekt vanaf Philippus. Die Vlaamse Calcoenen, dat zijn vooral vissers, strandvissers, IJslandvaarders, Kanaalvissers. Er wordt door de familie ook wat aan landbouw gedaan. Er zijn echte boeren bij, maar bijvoorbeeld ook vrouwen van IJslandvaarders die het land bewerken tijdens de campagne van hun man die toch zes maanden van huis weg is.' Dat het vissers zijn die voor de nakomelingen gezorgd hebben is ook vandaag nog zichtbaar. 'Het is niet toevallig dat ik op de Oostendse visserswijk Opex 54 exemplaren te verdelen heb. Daarbij zijn veel vissersgezinnen die naar de naam Calcoen luisteren, maar ook Hennaert is verwant en Luc Decreton, Rubben, Pincket, Basiel Haelewijk, Zonnekein, Tratsaert, Etienne Van Billemont, Beyen, Laplasse, Josiane Goderis, Gilbert Vieren...' Het lijkt ons, eerlijk gezegd, eerst allemaal een beetje overdreven,

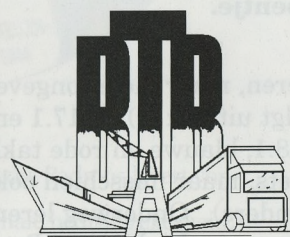
maar August kan ons uiteindelijk overtuigen, want hij weet waarover hij spreekt. Hij trekt voor ons de familielijn van de Oostendse reder Norbert Hennaert rechts en links afzwaaiend moeiteloos door tot bij de naam Calcoen. Hij gebruikt daarbij een geheimtaal die we hier niet meer kunnen

ZEEVISSERS - VISBEWERKERS -
HAVENARBEIDERS - ZEELIEDEN
EN BINNENSCHIPPERS - CIWLT-

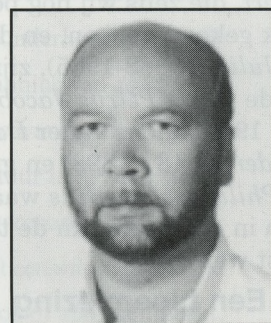
Maritiem

VOOR AL UW PROBLEMEN

WENDT U TOT DE

Secretaris

ZEEMANSBOND

ABVV

OOSTENDE - VEURNE -
DIKSMUIDE

Jules Pourquaetstraat 27

Oostende

Tel.: 059/55 60 85

Fax: 059/70 51 33

nieuw!

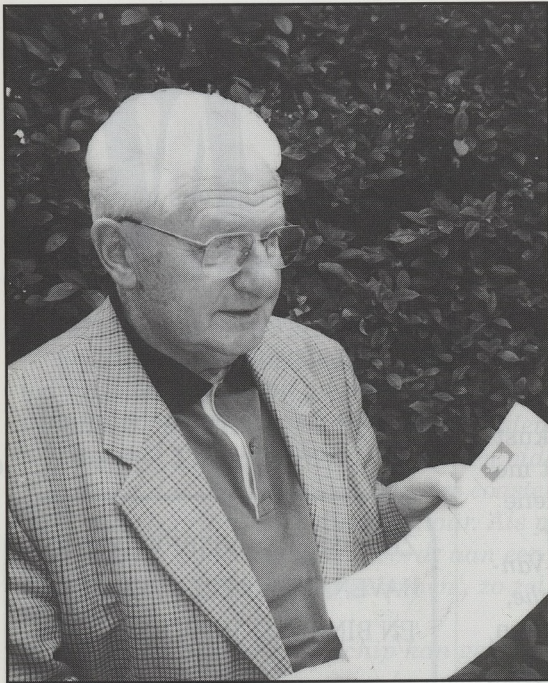
BRUGGE

Kustlaan 176

Zeebrugge

Tel.: 050/54 47 15

Fax: 050/54 42 53

verder ook nog dat ze bij 'onze' *Haeleyck* (de oesterkweker is dus ook familie) weer 'Ostendaises' kweken.

In het daaropvolgende nummer vinden we dan weer een aandenken aan visser-reder (N 738) *Raymond Calcoen*. En ook in deze editie van 't *Calcoentje* blijkt dat het geslacht betrokken partij is bij een Frans-Vlaams treffen ter zeevisserij, maar heel zeker is het toch ook weer niet: 'Na de Franse aanval op de O 33 (...) volgde er een tweede treffen, nu met de kustvisser O 152. Dank zij de hulp van o.a. de toegesnelde O 190, waarop ondermeer *Albert Salliau* meevoer, werd de O 152 (...) ontzet. We weten niet of *Albert*

Salliau verwant is met "*Mette Buck*". Maar wie wel tot onze stamboom behoort is *Luc Decreton*, gewezen legionair die in de visserijwereld opgroeide. Hij was een

van de velen die de O 152 opwachtte aan de *Visserskaai* (...) "Onze vissers zouden beter een ba-zooka meenemen," zei *Luc*, zoon van *Camilla Calcoen*.'

Onzeker is het blad ook in een andere kwestie. De O 14 brandt uit. De kranten melden het nieuws en sommen tegelijk de bemanningsleden op. Waakzame *Calcoenen* valt het op dat zich aan boord ene machinist *Johan Calcoen* bevindt. Het tijdschrift maakt er een punt van: '(...) *Hoewel het schip nog lang bleef branden als een toorts, raakten de vlammen niet tot bij de vis, die per container naar Oostende kon worden gebracht. Wat Johan beteft, hij moet de broer zijn van Gerald uit Zeebrugge, m.i.*' En als *Gerald* familie is dan is *Johan* het natuurlijk ook.

Geen kalkoen

De August *Calcoen* die wij te pakken kregen is zelf niet bij de visserij betrokken geweest. Hij heeft een lange carrière bij het *kadaster* achter de rug, maar herinnert zich op de valreep toch dat

August Calcoen verdeelt aan de mid-denkust persoonlijk het tijdschrift 't Calcoentje.

repeteren, maar die er ongeveer als volgt uitziet: (c) IX 17.1 en (d) VIII 18.1, blauwe en rode takken (of zoiets, maar misschien ook wel heel anders). Onderweg leren we wel een en ander bij over *Petro Hennaert*, die zelfs wij nog persoonlijk gekend hebben, en diens vader *Julius* (1888-1965), zijn vader, de visser *Petrus Jacobus* (1860 - 1901), diens vader *David Alexander* (1818 - 1898) en grootvader *Philippus Ignatius* waarvan de data in de nevels van de tijd opgelost werden.

Een bloemlezing

Het tijdschrift 't *Calcoentje* staat dus vol met zo'n dingen. Een bloemlezing: Na de Franse aanval op het vissersvaartuig O 33 Marbi van de familie *Vanbillemont* lezen we in 't *Calcoentje*: 'Pros *Vanbillemont* die *Pascals* vader is, en ook *Etienne Vanbillemont* die wij als spreekbuis in het TVnieuws zagen, zijn kleinzonen van *Julia Vanbillemont-Calcoen*. Zij zijn allebei trouwe lezers van ons blad, zoals hun zussen *Juliette* en *Janine* en zoals hun tante *Bertha*, de dochter van *Julia "Torreele" Calcoen*, die op haar 83ste is. Ook de weduwe van *Julia's* oudste zoon *Arthur*, *Madeleine Breem*, leest al jarenlang ons blad.'

In dat februari-nummer staat

CREVITS

import - export
allerlei kettingen en kettingmatten
ankers

herbruikbare materialen
visserijbenodigdheden
rubber bollen en rubber ringen

Zeebruggelaan 137, 8380 Lissewege.

Tel.: 050/ 54 48 33

Boomkorstraat 10, 8380 Zeebrugge.

Tel.: 050/ 54 45 85

H. Baelskaai 18, 8400 Oostende.

Tel.: 059/ 32 50 13

Telefoneren vanuit Nederland:

09/ 32 50 54 48 33

Fax 050/ 54 79 11

zijn grootvader langs moederszijde wel degelijk een visser was. Deze *Van Den Abeele* had overigens vier zonen die ook in de visserij terecht gekomen zijn: twee op een vaartuig, een als scheepstimmerman en zoon *Kromme Louis* kwam aan de kost als zeilmaker.

Zelf is August uiteraard al enige jaren gepensioneerd. Maar trouw blijft hij meewerken aan de uitbouw van het tijdschrift. En vier keer per jaar trekt hij enkele dagen uit om *zijn* deel van het abonnementenbestand op te zoeken: vijftien tijdschriftjes in Oostende Stad, 38 stuks in Mariakerke, 54 adressen op de Opex, 21 in Bredene en De Haan...

Calcoenverwanten treffen we overal aan waar er vissers zijn. Veel aan de midden- en de westkust, enkelen aan de oostkust en ook wel eentje in Argentinië. *'Ja, er was familie aan boord van de vissersvaartuigen die destijds naar Argentinië vertrokken zijn. Met de Argentijnse Frieda Calcoen hebben we trouwens nog altijd regelmatig contact. Zij heeft daar een eigen fabriek die werkhandschoenen maakt, stevig spul gemaakt uit konijnen- en schapenwol. Een produktie die vrijwel helemaal naar de visserij gaat.'*

Eigenlijk is het spijtig, zo opperen we bij het afscheid, dat zo'n visserijgebonden geslacht naar de naam van gevogelte moet luisteren. *'Ho maar,'* zegt August, *'het is bijlange niet zeker of de naam Calcoen naar het beest verwijst. In het Middelnederlands betekent het "paardenhoef" en ook "klein flesje".'* Klein flesje hé... dus misschien toch een verwijzing naar de visserij.

Interview fv

* Calcoentje: meer info bij Nora Deprez, Schooldreef 94 te 9050 Gentbrugge.

Op 18 juni overleed in Oostende reder-visser op rust Jim Van Eecke (° Oostvleteren, 23 oktober 1922). Hij is de vader van Benny Van Eecke (overleden op zee) en van wijlen Ronny Hallemeersch.

In Oostende stierf op 22 juni visser op rust Philogone Pauwaert (° 20 juni 1931), levensgezel van Yvette Rosselle. De uitvaartplechtigheid greep plaats op 26 juni.

DE STILLE KRACHT

A
A
Z
K
O
E
R
S
E
N
O
P
B
E
D
R
I
J
F
S
Z
E
K
E
R
H
E
I
D

De Mitsubishi scheepsdieselmotoren die Padmos levert vormen de betrouwbare basis voor optimale bedrijfszekerheid. Vooral, omdat Padmos de Mitsubishi topkwaliteit aanvult met de stille kracht van een perfecte onderhouds- en reparatieservice. Met aan boord een bemanning van goed opgeleide en getrainde vakmensen. Plus geavanceerde en hoogwaardige test-, meet- en regelapparatuur in het bedrijf om alle motoren nieuw, gerevideerd of gerepareerd startklaar af te leveren. Inbouw kan daardoor tot een minimum in tijd beperkt blijven. Snelheid die Padmos in alles kenmerkt. Zoals de ruim 120.000 direct uit voorraad leverbare - nieuwe of gerevideerde onderdelen. Of de 24-uurs service aan boord uitgevoerd door vakbekwame monteurs. Waar u ook bent tussen Duinkerken en Denemarken, op het Padmos serviceteam kunt u à la minute rekenen.

PADMOS
MACHINEFABRIEK EN DOKMIJ

STELLEN-DAM:

Deltahaven 18. Postbus 23, 3250 AA Stellendam, Holland.

Tel.: +31 187 491766. Fax: +31 187 491623. Magazijn-Fax: +31 187 491375.

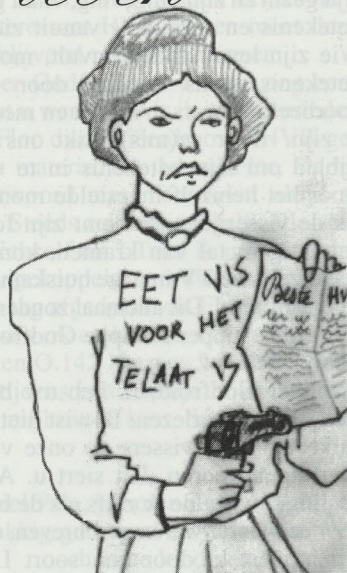
BRUINISSE:

Havenkade 12, 4311 BA Bruinisse, Holland. Tel.: +31 111 481551. Fax: +31 111 481317.

OFFICIEEL MITSUBISHI DEALER

Brieven

Brieven bestemd voor deze rubriek worden naar de redactie van HVB verstuurd: Dorpstraat 121 te B-8450 Bredene.

Publicatie houdt niet in dat het blad de mening van de briefschrijver deelt. Anonieme brieven worden niet gepubliceerd. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven te redigeren en/of in te korten.

Veel vismijn, weinig schepen

Wie heeft er gelijk in de discussie: de visser die enige tijd geleden in HVB schreef hoe erg het met de visserij gesteld is of de schipper die ons nadien wist te zeggen hoe goed het ermee gaat?

De discussie leert ons alvast één zaak: dat het niet voor iedereen gelijk gaat in de visserij. Dat beide standpunten in HVB naar voor kunnen komen, toont dan weer dat het blad alle klokken laat horen. Goed zo, dat is ook hetgeen we nodig hebben.

Maar wie de visserijkaaien in Oostende bekijkt kan niet anders dan toegeven dat de activiteit daar de jongste jaren sterk achteruit gegaan is. En dat komt in elk geval niet doordat het zo goed gaat. Kijk rond: er is daar momenteel bedrijvigheid rond één vaartuig dat er vernieuwd wordt, maar voor de rest...

Volgens mij komt dat doordat er geen goed uitgebalanceerd plan bestaat om heel de Oostendse visserij op te krikken. Ja, men renoveert wel de Oostendse vismijn, maar je

vraagt je af voor wie, voor wat. Terwijl men vele miljoenen tegen de vernieuwing aangooide verminderde tegelijk voortdurend het aantal vaartuigen dat in Oostende kwam mijnen, verloor de vismijn een aantal klanten en zagen we het aantal vislossers afnemen terwijl we erop stonden te kijken. Voor wie of wat dient die hypermoderne vismijn dan eigenlijk nog?

Het is voor iedereen die twee minuten nadentocht duidelijk dat het maar zin heeft om een vismijn te hernieuwen als je er tegelijk voor zorgt dat er ook nieuwe schepen ko-

men die daar hun vangsten presenteren.

Hoe komt het eigenlijk dat er tegelijk met de renovatie geen plan gemaakt is om de aanvoer te verzekeren, door bijvoorbeeld ook schepen te financieren waarvan men zeker is dat ze in Oostende zullen komen blijven mijnen? Ziet men dan niet in dat daar dringend werk van gemaakt moet worden? Of is men gewoon niet geïnteresseerd in de vele mensen in de visserij die het momenteel moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen.

Schipper K. Mussche, Oostende.

kwaliteitsvis en garnalen uit Colijnsplaat

Voor de handelaar die staat op eerlijke kwaliteit en daar een eerlijke prijs voor over heeft

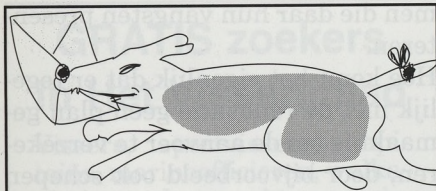
De vismijn gespecialiseerd in kwaliteit van kleine (euro)kotters

Voor de aanvoerder die kwaliteitszorg beloofd wil zien

Gemeentelijk Vismijnbedrijf Colijnsplaat

Tel 00 31 11369 5383 - (F. Lokerse) - Fax 00 31 11369 5229

Brieven bestemd voor deze rubriek worden naar de redactie van HVB verstuurd: Dorpstraat 121 te B-8450 Bredene. Publicatie houdt niet in dat het blad de mening van de briefschrijver deelt. Anonieme brieven worden niet gepubliceerd. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven te redigeren en/of in te korten.

Met slaande deuren

Een kleine 10 jaar ben ik een maandelijks trouwe hobby-medewerker van HVB. Omdat HVB, naar mijn gevoel, niet meer is wat het is geweest, heb ik daar een einde aan gemaakt. Voor mezelf liet ik de deur op een kier. Die zal, na mijn lezersbrief, nu wel worden dichtgekwakt.

Al een tijdje wil ik mijn frustraties op een bepaalde manier kwijt. Ik vond noch het juiste tijdstip, noch de vorm. Het lezen van beide brieven van schipper Philippe Godfroid en de daaropvolgende reacties, zetten mij op de juiste weg. Ik ben qua beroep geen journalist en ontvang voor de vele uren research, schrijven en computerwerk geen loon. Daarom heb ik, in mijn vertwijfeling de brief wel of niet te posten, het gemakkelijker mij niets aan te trekken van de geldende deontologische regels.

HVB wordt steeds maar meer samengesteld door hoofdredacteur Flor, in de oude pastorie, onder de toren van zijn Aarts-vijand, naast het vergane leven, tussen de laatste koeien en groene meersen van Bredene. Brengt dit geen bekrompenheid te weeg? HVB wordt steeds maar meer samengeschreven, ver van de realiteit, vanuit theoretische rapporten, opgesteld door academici die cijfers van een tekst voorzien, maar van visserij geen kaas hebben gegeten. Dit maakt HVB armer! Hoe meer rapporten men kan citeren, hoe bekwaamer men in de visserij is, lijkt het huidige devies. Flor schijnt echter niet te beseffen, om het cru uit te drukken, dat hij niet weet waar de voorstevan van een modern vissersvaartuig ophoudt en waar de achterstevan begint, hoe een hedendaagse vis in een modern net zwemt, wat een moderne visser voelt en denkt. HVB is de voeling met het kloppend hart van de visserij verloren. Er is steeds minder plaats voor bijdragen die gegroeid zijn op de kaaien van onze vissershavens, op de vissersschepen, op de staketsels bij het in- en uitvaren, bij de vissers en oud-vissers die dagelijks in een vissershaven te vinden zijn. Het in HVB

verweven zijn van beide aspiraties van Flor, nml. het zich profileren als visserijdeskundige en het zich doen aanvaarden als kunstenaar, werkt heel bevreemdend op het blad. HVB neemt afstand van de traditionele visserijlezer; ik kan me nauwelijks voorstellen dat een kunstdeskundige zijn gading in HVB vindt: het zou een onderontwikkelde moeten zijn.

Rapporten kennen is de visserij kennen? In HVB mag alleen Flor de toekomst van de visserij bepalen. Als ik, als vrij-medewerker, door mij bijvoorbeeld in de toekomst van de visserij te verdiepen, een mening uit of een statement onderschrijf, door mijn naam getekend, dus ook de verantwoordelijkheid aan die naam verbindend, dan wordt dit telkens uit het artikel geweerd of gedumpte, want, schipper Godfroid, alleen Flor kent de visserij. Onlangs vond ik ideeën van mij terug in een van zijn bijdragen. Zegt daar dan niets over, want, schipper Godfroid, Flor kan moeilijk kritiek verwerken. De weerstand zit diep.

Ooit zei Flor tegen mij: Wat ik niet begrijp, begrijpen de lezers ook niet! Prompt knipte hij de helft van mijn bijdrage weg. De weggeknipte alinea's waren nochtans simpel verstaanbaar voor elke zeevarende en dito geïnteresseerde, het modale publiek waar HVB zich toe richt. Zo verschenen in de loop der jaren vele bijdragen, volledig uit hun verband getrokken, mij schamende dat mijn naam er onder stond vermeld. Flor, daarom zou ik ingaan op het aanbod van schipper Godfroid en een zeereis met hem meemaken. Flor, ik zou zelfs kiezen voor de 30 dagen-formule, het liefst tijdens de maand oktober, de maand met traditioneel veel stormen, de maand waarin het moeilijkst het klutske vis wordt samengekraapt. Schipper Godfroid, laat Flor ondervinden hoe een vissersvaartuig rolt en stampt op de golven, laat hem voelen hoe een schip tijdens een storm van een golf kan vallen. Laat Flor maar zoeken naar zijn vissersmes als hij zijn scheepsbentje pladijzen moet gutten. Laat Flor zijn heuplaarzen maar vollopen met zeewater als de korre snel dient binnen gezet. Laat Flor maar naar het andere einde van de uitstaande korrestok klimmen om het boeitje van het touw van de kuil te grijpen wanneer de korrestok, door het haperen aan een obstakel op de zeebodem, 180° is gedraaid. Laat Flor maar koffie zetten, de schotels wassen, het ijs kappen in het ruim, want, als meer dan lichtmatroos zult u hem wel niet kunnen aanmonstern. Een HVB-er gaat trouwens niet als passagier naar zee.

Pas na een zeereis kan Flor de echte visserij kennen en waarderen. Pas dan kan Flor het ware hart van de visserij voelen kloppen. Pas dan zal Flor veel echte vissers persoonlijk leren kennen. Komen er genoeg vissers bij Flor over de vloer? Wat hij ook beweert: men kan niet houden van wat men niet kent.

Schipper Godfroid, ge hebt gelijk, Flor is

een leperd. Wie werkt en zwoegt, wie kommer en kwel overwint, wie zorgt voor zijn gezin en zijn omgeving, vindt genoeg betekenis en stimulans vanuit zichzelf. Wie zijn leven anders invult, moet zijn betekenis soms zoeken door - bijvoorbeeld - dwars te liggen en mediageil te zijn. Flor ge(mis)bruikt ons visserijblad om zijn betekenis in te vullen. Door het hemzelf ingestelde monopolie als de visserijkenner komt zijn foto regelmatig in tal van kranten, komt zijn beeld zelfs op TV in onze huiskamer binnengestroomd. Dit allemaal zonder weerwerk tot schipper Philippe Godfroid zijn brieven schreef.

Schipper Godfroid, ik heb uw brieven wel 10 maal herlezen. Ik wist niet dat er zulke mondige vissers op onze vissersvaartuigen voeren. Dit siert u. Achterdochtig, twijfelde ik zelfs als de brieven door een visser waren geschreven, en niet zijn opgesteld door een soort Laatste Vuurtorenwachter om een gemanipuleerde polemiek uit te lokken. Het is moedig van u om een abonnement op HVB te nemen. Als ik de inhoud van de gemiddelde HVB de laatste twee jaar met vissersogen bekijk, heb ik dikwijls medelijden met de lezers die hiervoor 1200 frank 's jaars betalen. Het getheoretiseer, het gepersonifieer van Flor, dikwijls via het gebruik van banale onderwerpen, hebben reeds traditionele lezers, die visserij zoeken in HVB, afgestoten. Wat wil hij hiermee bereiken: HVB elitair maken, het laten meezakken met de verloedering van onze maatschappij, het beter maken dan het blad van de Rederscentrale en daardoor zijn strijd met Bart Schiltz winnen?

Ook ik ben HVB genegen. HVB is 65 jaar. Laat HVB een late mid-life crisis doormaken. Laat (vooral) vissers, oudvissers en bedrijfs-geïnteresseerde lezers reageren en eerlijk vertellen hoe zij HVB willen zien evolueren. Laat HVB opnieuw groeien onder een vorm waarin de theorie, enerzijds de praktijk de hand drukt, maar er anderzijds door gestaafd wordt; waarin erkend wordt dat de visserij van vandaag gegroeid is uit een verleden en de nabije toekomst van de visserij kan worden ingeschat maar we de mogelijkheden en de evolutie van de verre toekomst enkel kunnen gissen; de hoofdredacteur en zijn medewerkers hun bijdragen schrijven vanuit een zekere praktijk te velde en waar meer ruimte is voor bijdragen waarvan het nieuws ge-gaard wordt op de kaaien van Nieuwpoort, Oostende en Zeebrugge, waar de vissers binnenvaren, aan hun netten werken, pinten drinken, godferen over de nationale en Europese wetten, hun verhalen vertellen, praten over de goede en de slechte visprijzen, de vissers terug naar hun visgronden trekken, enz. Plaats HVB in een ruim Europees en Noord-Atlantisch kader, een modellum waar we wil-lens nillens toch allemaal naar toe moeten.

HVB is in lezersaantal achteruitgegaan

omdat het visserijbedrijf jaarlijks afslankt. De schepen verdwijnen, de mensen die ze in stand hielden echter niet. Een interessant HVB kan en moet deze lezers blijvend voor zich winnen. Schipper Godfroid, ik wil me nog eenmaal tot u wenden. Als ik in het verleden tegen Flor discussieerde over HVB-gebonden materie, dan begon Flor, als hij het antwoord niet meer wist, altijd te lachen. Steeds zei ik bij mezelf: Die vent lacht zichzelf uit! Toen ik in het tegenwoord, gekoppeld aan uw laatste brief, de foto zag afgedrukt van Flor, slapend in het touwwerk op het dek van de reeds afgebroken O.142 Hermes van reder Eddy Serie, tijdens een nachtje in zee op nog geen 4 mijl uit de kust, dacht ik net hetzelfde.

Daniel Pots, geboren dwarsligger, gelukkig getrouwd en vader van twee schattige kinderen, Bredene.

N.v.d.R.: We zullen de bijdragen van Daniël missen. Enne... er is natuurlijk iets van waar, van wat daar allemaal staat. Maar ook voor de rest kan ik Daniël Pots geen ongelijk geven. Of ik zou me tot op het niveau van dat soort aantijgingen moeten verlagen. Maar kijk, wie we daar hebben, als dat onze goeie vriend De Laatste Vuurtorenwachter niet is! (fv)

Brieven bestemd voor deze rubriek worden naar de redactie van HVB verstuurd: Dorpstraat 121 te B-8450 Bredene. Publicatie houdt niet in dat het blad de mening van de briefschrijver deelt. Anonieme brieven worden niet gepubliceerd. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven te redigeren en/of in te korten.

Zes keer

Ik stond perplex van de negatieve kritiek die een schipper vorige maanden op Het Visserijblad formuleerde. Zelf ervaar ik het verschijnen van het tijdschriftje telkens als een verademing. Doordat HVB een onafhankelijk blad in de visserij is — en ik hoop maar dat het zo blijft! — kan iedereen er zijn zegje in kwijt. Zelf zit ik in de rederij, maar ik zie niet in waar-

om een matroos die kritiek heeft over de gang van zaken in de visserij zijn mening niet zou mogen zeggen? Ik vind het een verrijking als ik de mening van iemand anders kan lezen over iets dat ons allen aangaat, over iets dat ons leven is. Ik vind het een rijkdom dat er een blad bestaat waarin al die verschillende gedachten hun plaats krijgen. Dat kan niet van alle bladen gezegd worden en zeker niet van alle vakbladen! Dat er mensen zijn die hiermee niet kunnen leven getuigt toch van een kortzichtigheid die hen belet de werkelijkheid te zien zoals ze is.

Wie Flor Vandekerckhove kent, weet ook dat hij altijd zes keer aan zijn pen likt vooraleer hij iets neerschrijft. Wie de werkelijkheid in de visserij een beetje kent, zal toegeven dat de kritiek in HVB steeds aan de zachte kant is; vandaar wellicht dat de brief van die visser sommigen zo'n schok gegeven heeft. Hoeft niet, die matroos wist blijkbaar heel goed wat hij zegde!

L. Spiegelaere, Oostende.

Scheepsdiesel

RENAUD

BVBA Vantorre - Devinck

Renaud
steeds bereikbaar:
GSM
04777 27 46 58

H. Baelskaai 8, 8400 Oostende

Tel.: 059/32 28 75 - Privé: 050/51 48 79 - Fax 059/ 32 56 59

- leidingwerk	- schroefassen
- slipwaywerken	- roeras- en bussen, vislieren, pompen en keerkoppelingen
- las- en brandwerk	- plaatsen en herstellen van alle dieselmotoren
- opspuiten van assen	- scheepselektriciteit en -koeling
- kraanverhuur	- STEEDS! BEREIKBAAR: 0477 27 46 58

Schelpenverzamelingen

Schelpenverzamelaars hebben iets met elkaar. Ze komen dan ook regelmatig met mekaar in contact en dan worden er uiteraard gegevens uitgewisseld. Zo'n contact vormde voor mij de aanleiding op het schelpenmuseum van Zaamslag te bezoeken.

Zaamslag?

De gemeente Zaamslag ligt in Zeeuws-Vlaanderen, boven Terneuzen en ongeveer op 6 km ten Noorden van Axel. De gemeente ligt niet erg ver van de Schelde, die altijd al een grillige loop had (en een grillige geschiedenis met ondermeer het verleggen van de bedding).

Als we in plaats van de landkaart het geschiedenisboek bekijken, zien we dat dit plaatsje praktisch in het grensgebied (de vuurlijn?) van de vechtende partijen in de godsdienstoorlogen lag.

Het museum herbergt een prive-verzameling en toont meer dan alleen zeebiologisch materiaal.

We zien er ook fossielen, gesteenten en bodemvondsten.

De schelpenverzameling is zeer uitgebreid en omvat zeer mooie tropische exemplaren, waarvan de grootte en de vorm van sommige rustig spectaculair mogen worden genoemd.

In feite is het goed de verzameling verschillende malen te bezoeken om alles naar waarde te kunnen schatten. Ook geschiedkundig is er in het museum nog een en ander te bewonderen, waarbij verzamelaar De Zeeuw zeer graag over zijn collectie vertelt.

Dit museum (aan de voet van de kerktoren) kan bezocht worden op vrijdag van 13 tot 17.00 en van 18 tot 21.00 Uur. Zaterdag van 9.00 tot 12.00uur en van 13.00 tot 17.00 uur
Anders op afspraak: Tel : 0115-431233 Huisadres van Dhr G.L. De Zeeuw, Rozemarijnstraat 2, 4543 B.V. Zaamslag.

Fernand Boone

N.V. Vislossersbond G. Van Waes

Concessiehouder lossen, wegen, sorteren
en verhuur viskisten

Vismijn 2 - 8400 Oostende -

Tel: 059/32 34 91 - Fax 059/33 05 50

Gedelegeerd bestuurder:

Willy Van Waes, Wilgenlaan 4, 8420 De Haan - Tel.: 059/ 23 68 46.

GSM 075 / 44 67 88 — GSM 075 / 55 22 58

Ploegbazen-sorteerders:

Robert Ryckier, Ibislaan 74 te 8450 Bredene. Tel.: 059/ 32 49 00 // GSM 075/ 34 18 18

Jan Trotteyn, Batterijstraat 41, 8420 De Haan

Tel.: 050/ 42 43 67 // GSM 075/ 83 19 75

40

40

Uur van aanvang lossen te vernemen vanaf 15 uur daags voor de verkoop in de week en vanaf 10 uur op zon- en feestdagen, aan de sassen van de vissershaven. Tel.: 059/ 32 12 86

Vrienden op stap

De Vrienden van het Noordzee-Aquarium Oostende richten een minicruise in naar de stad Leeds in Yorkshire, van woensdag 9 sept tot 11 sept '98
1ste dag, 16 uur: samenkomst te Zeebrugge in de ontvangsthal van Norh Sea ferry. Inschepen en nachtvaart naar Hull. Dinner-buffet en entertainment.

2e dag: English Breakfast buffet. Aankomst te Hull ontschepen, met de autobus naar Leeds-stad. Bezoek aan het museum *Royal Armouries* en de stad zelf met vele overdekte winkelcentra. s' Avonds terug inschepen voor nachtvaart terug naar Zeebrugge. Uitgebreid dinner-buffet aan boord.
3e dag 7 u: Uitgebreid breakfast aan boord. 8u30 ontschepen.

Prijs per persoon 3.500 BEF in economic hut voor 2 personen. Inschrijven tot 30 juli.

Meer info op telefoonnummer 059/236237 van Robert Coelus, voorzitter V.N.A.O. of op 059/300876 van het Noordzee-Aquarium Oostende.

Woordenboek vissersdialecten

De universiteit van Gent werkt al sinds 1972 aan een woordenboek over de Vlaamse dialecten. Voor wat de visserijtermen betreft werkt de redactie samen met het Visserijmuseum van Oostduinkerke. Het viel de onderzoekers op dat iedere vissersgemeente zijn eigen terminologie heeft. Dus gingen ze in alle vissersgemeenten zoeken naar oud-vissers die de periode 1915-1955 meegemaakt hebben.

In Blankenberge zorgde Peter Sabbe ervoor dat de wetenschappers onlangs in contact konden komen met oud-vissers Florimond Waeghe, Pierre Debrauwer, Robert Strobbe en Leon Cockuyt.

Nadat alle vissersgemeenschappen bezocht werden zal de redactieploeg een naslagwerk van zo'n driehonderd pagina's samenstellen. Het boek met West-Vlaamse visserijtermen wordt gepubliceerd in oktober 2000.

DE LAATSTE VUURTORENWACHTER

voor mensen met een wak hart en een kwak karakter

Na zijn televisieoptreden wilde de redacteur van HBB (Het Brouwerijblad) nog even voetballen. Gij moet weten dat deze mediageile (en ook wel gewoon geile) man zich niet alleenlijk uitgeeft voor 1 brouwerijdeskundige, hij zoekt insgelijks erkenning als sportbeoefenaar.

Daardoor komt het dat HBB steeds meer op sportvelden samengesteld wordt. Nu vraag ik u eerlijk: brengt dat geen bekrompenheid teweeg? Volgens mij werkt het weefsel van beide aspiraties heelengans bevreemdend op het blad en verliest het daardoor contact met weldrinkend Vlaanderen. Wat wil de vent daarmee bereiken? Wil hij beter worden dan de Brouwerscentrale? Wil hij de strijd met Van der Stock winnen? Er is daardoor in elk geval steeds minder plaats voor bijdragen die aan de tapkast gegroeid zijn.

Ook ik ben HBB genegen. Als hobby-medewerker toog ik daarom naar het bekende café Over Te Nemen. Daarbinnen zocht ik me aarzelend 1 weg. Waar was de voorstevan van de toog? En waar was de achterstevan? Goed wetend dat de enige steven die de redacteur kent Steven Lowyck is, zijn drukker, wist ik gelijk dat hij alle voeling met de realiteit verloren heeft.

Gelukkig ontwaarde ik er enige aanwezigen die maar al te goed weten hoe 1 modern bier heden in 1 dito glas gegoten wordt. Ik koos uiteindelijk 1 kruik in het midden (alwaar zich de middenstevan van 1 moderne middenslagtoog moet bevinden). Zodoende wilde ik enig nieuws garen bij de gebruikers die binnenfladderen, godferen, pinten drinken, godferen, verhalen vertellen, godferen over de nationale en transatlantische wetten, weer godferen en nadien naar huis laveren: kortom over 1 modelum waar we willens nillens toch allemaal naartoe moeten.

Ik hield vooral de man in de hoek in het oog. Zijn glanzende oogjes alsmede zijn pensomvang lieten er geen twijfel over bestaan: als iemand zich brouwerijdeskundige mag noemen, dan is hij het! 1 expert! Ik maakte me meteen zijn reportagestijl eigen. Ik wilde wel eens zien of de redacteur van HBB hierin zijn rode stylo zou durven te kerven!

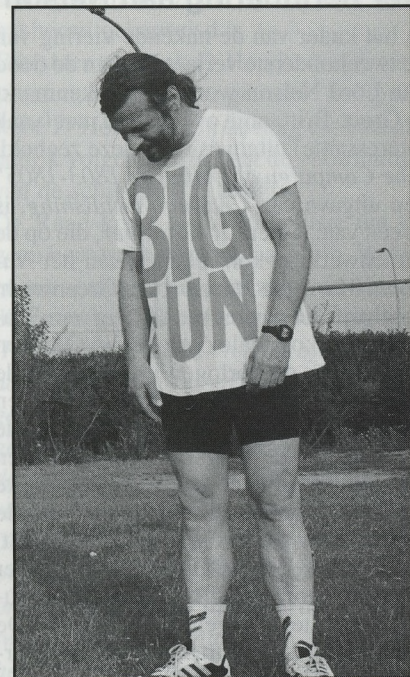
Trefzeker bracht hogervermelde brouwerijdeskundige in het café Over Te nemen het glas hobbymatig en zonder daarvoor vergoed te worden naar de mondopening, daarbij de rechterelleboog strak horizontaal houdend, ter hoogte van het moderne gans doorzichtige glas zonder oor of handvat dat in de lucht geheven was. Zelf bleef hij op de barkruk zitten van 1 gewoon model met 1

zitvlak dat zijn beste tijd gehad heeft. Zijn familieleden niet, want zij waren niet ter plekke omdat zij op dat ogenblik elders vertoefden. Door middel van zijn keelgat verorberde hij in 1 glijdende beweging de helft van de consumptie.

Op 1 teken schonk de waard de roemers nog 1s vol. Vergis ik me als ik meen te bestatigen dat hij dat enigszins tegen zijn goesting deed? Het gerstenat (bier) stroomde soepel langs de binnenkant van de wand van de glazen alnaar beneden alwaar zich heden de bodem van deze glazen bevinden, dat geschiedde allemaal zonder dat de waard daarvoor moest pompen, neen, het gebeurde via 1 complex kraansysteem dat op zijn beurt 1 ander systeem van buizen (1 buizensysteem) verbond met 1 onder druk staand vatsysteem van het type biervat, evenwel niet meer van hout zoals in de laatste kustbrouwerijen nog wel te zien is, maar van 1 metaallegering, bevattende de betreffende biersoort dat zich in het ruime ruim van het café Over Te nemen bevond naast bakken water en andere frisdranken. In de hoek van het ruim bevindt zich ook de telmeter van het water. De meter bevindt zich in 1 eenvoudige verbreding van de watertoevoerhuis en is voorzien van 1 klepsysteem dat men omhoog moet lichten om de meterstand af te kunnen lezen. Desgevallend met 1 taslampstelsel. Hoe meer water er door de buis gelopen is, hoe groter de meterstand zal zijn en bijgevolg ook de rekening. Daarbij moeten alleen de zwarte cijfers op het formulier ingevuld worden, de rode cijfermatige gegevens zijn deze na de komma en van ondergeschikt belang, omdat deze meterstanden volgens het decimaal systeem fungeren, hetgeen trouwens in de contracten van de watermaatschappij vermeld wordt en in 1 gesprek met 1 bediende van de watermaatschappij mondeling bevestigd werd. Ook bevindt zich daar kuisgerief bestaande uit 1 bezem, 1 trekker, twee emmers en 1 dweil met 1 Belgische vlag afgeboord. Nadat het eerste glas op die manier tot ongeveer aan het 25 cm-teken gevuld was werd het vervangen door 1 ander en dat zonder dat de aan de gang zijnde kraanwerkingsfunctie hiervoor onderbroken diende te worden. Dat teken bevindt zich bovenaan het glas. Zonder dat de vloed bier gestopt werd en zonder dat de waard die bruine schoenen droeg met veters (bj. 1996) en opgeblonken met 1 schoensmeer van het merk ça va seul (bruin) en van nieuwe zolen voorzien (1998), maat 44 maar afgesteld op maat 43, in leder en die ook soms 1 echtgenote heeft die het in het café welwillend van hem overneemt, zo zijn kommer en kwel overwinnend, maar die deze keer niet van de partij was, enige pompbeweging moest maken. Dat 25 cm-teken is daar aangebracht in het wit en werd met het glas meegebakken zodat het er niet afgaat bij het spoelen van de glazen, hetgeen meermaals gebeurt, zeker als die vier deskundigen daar enige tijd vertoeven, bijvoorbeeld van twee uur tot zeven of van 1 tot zes of van tien tot twee. De enige beweging die door de waard gemaakt werd was bijgevolg het wisselen van glazen van het type waarin bier gegoten wordt. Merkwaardig was dat hij ook heel de tijd door zuchtte. Voort-

gebracht door het veelvuldig aanhoren van de deskundige commentaar van de deskundigen. Uiteindelijk werd de kraan van de tap aan de tapkast (toog) weer naar boven gedrukt (met de duim van de rechterhand) waarna de toevloed van bier vrijwel ogenblikkelijk ophield te bestaan. Niet geheel ontevreden ontvingen de vier nu de nodige recipiënten bevattende het bier. Ook ik was gelukkig omdat ik dit drankgevoelproces geheel en al had kunnen meemaken, hetgeen genoeg betekenis en stimulans had opdat ik niet mediageil zoude worden 1 ding was mij alvast duidelijk. De brouwers verdwijnen maar de mensen die ze in stand hielden echter niet. 1 interessant HBB moet deze lezers voor zich winnen.

Na nog ettelijke keren ditzelfde drankgietproces meegemaakt te hebben verlieten de brouwerijdeskundigen uiteindelijk het Europees gerichte café Over Te nemen dat 1 verleden heeft, 1 heden en (wie weet) 1 toekomst om zich huiswaarts te begeven. Alwaar hun gelukkige echtgenotes heel zeker zullen luisteren naar de manier waarop het gezin (en als het luid genoeg gaat ook de omgeving) gelukkig gemaakt zal worden. Gesteld dat deze deskundigen erin slagen de gezinswagen ongedeedd tot voor de deur te rijden, zo niet zou hun betekenis weer eens heel anders ingevuld worden, namelijk dwarsliggend. (Bede deze bijdrage onverminkt te publiceren)

Toen ik gekoppeld aan dit stuk de foto BIG FUN afgedrukt zag van de redacteur op een voetbalveld dacht ik: die vent lacht zichzelf uit! Dat hij het eens een maand in eerste nationale probeert!

BOEKBESPREKINGEN

Rederijgeschiedenis

The Southampton Isle and South of England Royal Mail Steam Packet Public Limited Compagny, beter bekend onder de gemakkelijkere naam 'Red Funnel', bestond vorig jaar 135 jaar. Meteen de aanleiding om een bondig werkje te publiceren rond de 'Compagnie history'. Het werd een zesenvijftig bladzijden tellend boekje, mooi geïllustreerd, samengesteld door *Michael Archbold*. *Red Funnel* is vooral bekend als ferry-operator tussen Zuid-Engeland en het Eiland Wight. Maar *Red Funnel* staat ook bekend voor de sleepdienst die nu reeds 110 jaar in Southampton wordt aangeboden.

Het boekje, op klein formaat, schetst de geschiedenis van de rederij, de evolutie tot de belangrijkste ferrymaatschappij vanuit Dartmouth, Torquay, Weymouth, Southampton, Southsea (Portsmouth) en Brighton naar Totland Bay, Yarmouth, Cowes, Ryde, Sandown, Shanklin en Ventnor op het Eiland Wight. Het is de geschiedenis van een klein maar dynamisch bedrijf, actief in een streek die als de bakermat van de scheepvaart kan worden beschouwd.

'Red Funnel' door *Michael Archbold* kost £ 5.50 inclusief verzendingskosten. Bestellen kan bij *Red Funnel Group*, 12 Bugle Street, Southampton SO 14 2JY, UK.

Ter herinnering aan Nelson

In het kader van de nakende viering van de tweehonderste verjaardag van de dood van Lord Nelson wordt de boekenmarkt in Groot-Brittannië overspoeld met (vaak interessante) uitgaves rond deze zeeheld. 'The Campaign of Trafalgar 1803-1805', een uitgave van *Chatham Publishing*, is er een van. Auteur *R. Gardiner*, die op de samenwerking kon rekenen van het *National Maritime Museum* van Greenwich, beschrijft de aanzet tot de slag van Trafalgar. De koloniale oorlogen in Oost- en West-Indië, de oorlogen in Afrika en de dreigende inval van de Franse troepen aangevoerd door Napoleon vormen de aanloop tot de slag bij Trafalgar, een zeeslag die in het boek als roemrijke bladzijde uit de geschiedenis van de *Royal Navy* uitvoerig wordt toegelicht. Het boek werd geïllustreerd met meer dan 300, hoofdzakelijk nooit eerder gepubliceerde tekeningen en prenten. De auteur kon hier putten uit de rijke archieven van het vermelde museum. Wie interesse heeft voor maritieme geschiedenis zal met de aankoop van dit boek zijn bibliotheek eer aandoen.

'The Campaign of Trafalgar 1803-1805' (ISBN 1-86176-028-0); een 192 pagina's tellende hardback op groot formaat, kost £30. Bestellen kan bij *Chatman Publishing*, The

Old Piano, Factory, 48 Hoxton Square n1 6 PB, UK

Rijkswaterstaat

Twee eeuwen Rijkswaterstaat is een boek over een geschiedenis die officieel in 1798 begint. Het vertelt het verhaal van een dienst die in die tweehonderd jaar de belangrijkste vormgever van Nederland is geweest. In die periode is de kaart van het land ingrijpend veranderd. Kanalen, dijken, inpolderingen en autosnelwegen hebben het landschap een volstrekt ander aanzien gegeven. Viaducten, bruggen, sluizen en stormvloedkeringen namen de plaats in van traditionele Hollandse elementen; dorpen, derktorens, knotwilgen en windmolens. Rijkswaterstaat speelde bij deze metamorfose een doorslaggevende rol.

Het boek dat een standaardwerk genoemd mag worden is het resultaat van bijna vijf jaar intensieve samenwerking van een grote groep wetenschappers van de meest uiteenlopende disciplines. Ze leverden een vlot geschreven tekst af die op unieke wijze de geschiedenis van tweehonderd jaar Rijkswaterstaat vertelt, een echte aanrader.

'Twee eeuwen Rijkswaterstaat' (ISBN 90 288 655187) is een uitgave van *Uitgeverij Europese Bibliotheek BV*. Dit boek is verkrijgbaar in de handel. In België zorgt *Maklu* uit Antwerpen voor de distributie ervan. In ons land moet men 1.200 BEF voor het 343 pagina's tellende boek neerleggen.

De VOC in bedrijf

In samenwerking met het Rijksmuseum Amsterdam bracht *Walburg Pers* het boek 'De VOC in bedrijf' uit.

De Verenigde Oostindische Compagnie (1602-1799) is vooral bekend geworden door haar commerciële successen. Haar scheepsladingen specerijen voor de haven van Amsterdam legden de basis voor een enorm overzees handelsnetwerk. Maar de VOC was meer dan een eenvoudig kantoor voor handel op Azië. De Compagnie is nog best te beschouwen als een groot-schalige onderneming waarvan de activi-

teiten zich uitstrekten over tal van bedrijfstakingen en over de hele wereld. In deze veelzijdigheid van de VOC geeft het boek 'De VOC in bedrijf' inzicht. De VOC als handelaar, als transporteur van goederen en mensen, als scheepsbouwer en reder, als militaire macht, heerser en zendeling - kortom in 'De VOC in bedrijf' maakt u kennis met de vele gedaanten van de eerste multinational ter wereld. Het boek werd samengesteld door *Harm Stevens*.

'De VOC in bedrijf' (21 x 21 cm) rijk geïllustreerd in kleur en zwart-wit, telt 96 pagina's en kost 29,50 gulden. Het boek (ISBN 90.57730.007.9) is een uitgave van *Uitgeversmaatschappij Walburg Pers*, Postbus 4159, 7200 BD Zutphen, Nederland.

Royal Navy in Focus

Bij *Maritime Books* in Liskeard (Cornwall) verscheen onlangs 'The Royal Navy in Focus 1970-79', het zesde deel in een reeks waarbij iedere uitgave een overzicht geeft van alle schepen van de Royal Navy uit de desbetreffende periode. De meest recente uitgave maakt daar geen uitzondering op. 'The Royal Navy in Focus 1970-79', samengesteld door *Lt. Cdr Ben Warlow RN*, telt 160 bladzijden en toont aan de hand van meer dan honderdvijftig foto's een overzicht van de volledige vloot van de Royal Navy tussen 1970 en 1979. Alle scheeptypes komen aan bod. Bovendien worden van alle afgebeelde schepen de voornaamste karakteristieken vermeld en alle hoogtepunten uit hun actieve carrière opgegeven. Iedereen die interesse heeft voor de marine zal er heel veel kijk en leesplezier aan beleven.

'The Royal Navy in Focus 1970-1979' kost £ 14.95 en kan besteld worden bij *Maritime Books*, Lodge Hill, Liskeard, Cornwall FL14 4EL, UK. Tel. 0044/1579/0343663 of Fax 0044/1579/346747. Op hetzelfde adres kan men ook de vorige uitgaves uit de reeks nog bestellen.

Boekbesprekingen Frank Neyts

Scheepsdiesel Service

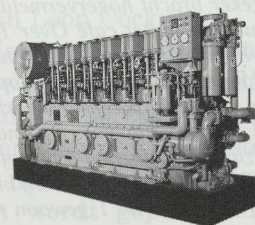
Alle dieselmotoren:

Leveren, plaatsen, revisie en herstelling
Leveren en plaatsen van keerkoppelingen,
waterpompen en compressoren e.a.
Opgieten van motoren met Chockfast
DROOGDOK
Schroeven en schroefassen
Las- en leidingwerk

Bureel - werkplaatsen:

Boomkorstraat 7/8 - 8380 Zeebrugge
Tel. 050/ 54 51 78 - Fax 050/ 55 03 67
bij afwezigheid Tel. 09 / 379 98 82
of semafoon Hugo 07 / 300 47 81

SDS n.v.

De weg naar het zuiden

De Europese Commissie en het Portugese Directoraat-generaal Visserij hebben organiseren op 21 en 22 september 1998 in Porto 'Pesca Partenariat-Porto'98, een bijeenkomst van potentiële partners uit de visserijsector. De bijeenkomst is geen conferentie en ook geen handelsbeurs, al zijn er van beide wel elementen in terug te vinden. Het gaat er in hoofdzaak om bedrijven uit dezelfde sector maar uit verschillende landen in de gelegenheid te stellen individuele ontmoetingen te beleggen om zakelijke afspraken te maken. De Europese Commissie is als eerste gaan experimenteren met een dergelijke opzet, die inmiddels over een periode van meer dan tien jaar zijn praktische waarde heeft bewezen. De bijeenkomsten zijn een stimulans voor onderlinge samenwerking en de ontwikkeling van een internationale visie. Ditmaal gaat het dus om een bijeenkomst van potentiële partners uit de visserijsector, waartoe hier naast de eigenlijke visvangst ook alle aanverwante activiteiten worden gerekend: distributie van de vis aquacultuur, visverwerking, scheepsbouw en -reparatie, levering van outillage en alle andere mogelijke toeleveringsactiviteiten.

De Europese Commissie zegt via haar initiatief Pesca toe bij te willen dragen dat de visserij en haar toeleveringsbedrijven de huidige en toekomstige uitdagingen op concurrentiegebied kunnen aangaan.

Voor een belangrijk deel gaat het om kleine en middelgrote bedrijven in afgelegen gebieden die moeite hebben met het vinden van internationale partners. Met Pesca Partenariat-Porto '98 wil de EU dit laatste vergemakkelijken.

De deelnemende Portugese bedrijven worden geselecteerd op basis van hun nieuwe zakelijke ideeën waarvoor internationale samenwerking met een partner uit een ander deel van Europa nodig is, tot wederzijds voordeel van beide partijen. Met deze bedrijven zullen in Porto individuele besprekingen kunnen worden gevoerd onder comfortabele omstandigheden waarbij privacy zal zijn gewaarborgd. Hier wordt, zo stelt de Commissie

in haar persmededeling, een unieke kans geboden om serieuze besprekingen te beginnen.

Voor EU-bedrijven uit de visserijsector is deelneming kosteloos. De kosten die zijn gemoeid met de voorbereidende werkzaamheden en met het in Porto beschikbaar stellen van de nodige voorzieningen, worden gedragen door de Europese Commissie en het Portugese Directoraat-generaal Visserij.

Wie meer wil weten contacteert het Nederlandse LEI-DLO en meer bepaald Marius van Wijk, Burgemeester Patijnlaan 19 P.O. Box 29703 NL-2502 LS Den Haag in Nederland. Tel 00 31 70 3308170 Fax 00 31 70 3615624.

Scheepsdoop

Op 11 juli om 15 uur wordt het nieuwe vissersvaartuig B 518 Drakkar van de familie Crevits in Zeebrugge gedoopt. Het vissersvaartuig wordt er gezegend door Hubert Fraeyman en visserij-aalmoezenier Demaeght. Dat alles gaat door op de scheepswerven Degraeve in de Zeegeulstraat te Zeebrugge.

Onderzoeksraad over het kapseizen van de Z 586 Mermaid

Op de zitting van 11 juni deed de raad uitspraak over het dodelijk ongeval op de Z 586 op 11 juni 1996. Bij het kapseizen van het vaartuig heeft schipper René D'Hondt toen het leven gelaten.

Op 10 juni 1996 had de Z 586 Mermaid de haven van Zeebrugge verlaten om de kustvisserij op garnalen te beoefenen. Aan boord waren schipper René D'Hondt, zijn broer, matroos motorist Christaen D'Hondt en matroos Dick D'Hondt, zoon van de schipper.

De visserij verliet voorspoedig en op 11 juni, iets voor 6 uur, zag men de Z 586 de kappen van de nieuwe havendammen van

Zeebrugge voorbijvaren met de beide netten nog buiten boord.

De schipper liet op dat moment de bemanningsleden weten dat beide boelen zouden gewonden worden nadat een binnenkomende ferry gepasseerd was.

Dat gebeurde ook. Zoals gebruikelijk was het de bedoeling eerst de boel aan bakboord te winden en dan die aan stuurboord. Eerst worden de netten binnenboord gehaald waarna de schipper begint met de bakboordboom te toppen om ook de bakboordboel te kunnen binnenzetten.

Op zeker ogenblik was de bakboordboel langszij, ongeveer 1 meter boven de verschansing, maar nog niet op het dek gezakt, dus nog in vrije beweging.

Daarna werd begonnen met het winden van de stuurboordbok. De stuurboordboom werd dus ook getopt om de stuurboordboel te kunnen binnenzetten.

Toen het praktisch zover was is de bakboordboom naar beneden gevallen en moet de bakboordboel, die nog niet in de haken lag, te water geraakt zijn. Aangezien de bakboordboom dan op 90° kwam te liggen, dus horizontaal en de stuurboordboom praktisch getopt was, heeft de Z 586 een slagzij over bakboord gekregen. Daardoor is de stuurboordboom ook naar bakboord gaan overhellen, waardoor beide krachten over het kenterspunt van het vaartuig naar bakboord zijn gekomen, zodat de Z 586 over bakboord gekapseisd is.

Christaen en Dick D'Hondt, die op dek stonden, zijn te water geraakt. Schipper René D'Hondt was in de brug die onmiddellijk volgelopen is, met de verdrinking van de schipper als gevolg.

De Raad komt tot de conclusie dat er geen beroepsfouten gemaakt zijn. Wel is er een opmerking ten aanzien van de reddingswerken die op het voorval volgden.

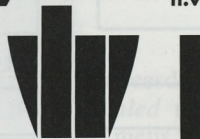
'Het komt de Raad vreemd over dat de haven na het kapseizen van de Z 586 niet gesloten werd en dat de scheepsvaart dus gewoon doorging. In zijn verlag maakt de schipper van de A 956 Krekel dat terecht een opmerking over. Omstreeks 07.h00 zijn de twee duikers van de brandweer beginnen zoeken en omstreeks hetzelfde tijdstip waren ook de twee duikers vanuit de Sea King helikopter te water gelaten. Het effectief zoeken naar schipper D'Hondt René is dus 1 uur nadat de feiten begonnen en nadat de Z 586 reeds versleept was.' Het levenloze lichaam van de schipper werd omstreeks twint over zeven gevonden.

Robert Coelus

Scheepsherstelling
Afwerking nieuwbouw
Metaalkonstruktie
Draai-, frees- en schaaftwerk
Verhuur telescopische kranen
(tot 50 ton, giek lengte tot 57 m)

Bureel - werkplaatsen:
Boomkorstraat 6/8 - 8380 Zeebrugge
Tel. 050/ 54 45 41 - Fax 050/ 54 58 37
bij afwezigheid GSM 0477-412093
Werfkaai 9-11 (vissershaven)

Verheye Joël
n.v.

HET VISSERIJBLAD

zoekt vijftig nieuwe abonnees

Het Visserijblad (HVB) is een maandelijks verschijnend tijdschrift dat nu al vijfenzestig jaar lang over het wel en wee van de Vlaamse vissersgemeenschap rapporteert. Een blad dat midden in het (vissers)leven staat is heel gevoelig aan dat leven, dat spreekt vanzelf. De crisis waarin de Vlaamse visserij nu al sinds het begin van de jaren negentig verkeert, laat ook HVB niet onberoerd: adverteerders leggen er het bijltje bij neer, lezers keren de visserij de rug toe en willen er achteraf ook niets meer over horen, zelf moeten we meer bladzijden snoeien dan ons lief is.

Maar wij willen blijven! En wat meer is, wij willen het debat over de toekomst van de Vlaamse visserij mee bepalen. We willen dat ook doen zonder onze redactionele onafhankelijkheid op te geven.

Deze onafhankelijkheid wordt ook betaald. HVB ontvangt geen enkele subsidie, het blad wordt door geen enkele belangenorganisatie gesponsord, wij kunnen niet putten uit een kapitaal.

Probleem: we hebben zestigduizend frank te kort om het jaar uit te zingen. Liever dan te wachten op een milde schenker die dat bedrag op onze stoep legt, doen we een oproep tot allen die dit opstandige blad nog een lang leven toewensen. Neem een jaarabonnement op HVB (of maak iemand abonnee!). Als we erin slagen voor het einde van het jaar vijftig *nieuwe* abonnees te maken, dan vieren we nieuwjaar zonder dat we 1999 met schulden binnengaan.

Om u over de reling te halen, maken we er een promotie-aanbod van. U die nog geen abonnement op HVB hebt, neemt er een. In plaats van twaalf, krijgt u dertien maanden na elkaar het blad toegestuurd. Daarenboven krijgt u gratis een exemplaar van 'In weer & wind', het boekje waarin de drie toneelstukken van redacteur Vandekerckhove gebundeld werden.

Tot gisteren was ik geen HVB-abonnee. Toch wil ik dat het blad nog een lang leven beschoren blijft. Daarom neem ik een jaarabonnement van 1200 bef (campagne uitsluitend voor België). Voor dat bedrag krijg ik dertien maanden HVB toegestuurd. Ik betaal nu nog niets. Ik wacht op de factuur die me samen met het geschenkboek toegestuurd wordt.

Indien u dit aanbod niet voor uzelf gebruikt, geef het door aan iemand anders

Stuur HVB naar:
Naam en voornaam

Straat en nummer

Postnummer en gemeente

Factureer dit abonnement aan:
Naam (desgevallend firmanaam)

Straat en nummer

Postnummer en gemeente

Desgevallend BTW-nummer

Bovenstaande bon uitknippen en opsturen aan HVB Dorpstraat 121 te 8450 Bredene.

Soms gaat het er hard aan toe in Het Visserijblad. Dat wil zeggen: er wordt al eens iets geschreven wat sommigen niet graag lezen. Anderen (of dezelfde) voelen zich al eens *gevisseerd* door deze of gene boude uitspraak. Nu en dan gaat het deksel van een potje en wordt er krasse taal gesproken... daar waar er eigenlijk niemand is die erom vraagt. Of toch?

Wat bezielt ons eigenlijk om dat te doen? Waar halen wij het? Waarom doen we al die moeite? Waartoe kan dat leiden? En wat zit daarachter?

Redacteur Vandekerckhove laat vandaag het achterste van zijn tong zien.

En ja, zij die altijd al vermoed hebben **dat er iets achter zit**, krijgen gelijk!

Gezond wantrouwen

ENKELE MAANDEN GELEDEN publiceerde HVB de lezersbrief die ons door een visser toegestuurd werd. Dat ze spraakmakend geweest is, dat is wel het minste dat we achteraf over die brief kunnen zeggen. Met de publicatie ervan werd onverwacht een interessant debat geopend dat niet alleen over de toestand van de Vlaamse visserij ging, maar evengoed over de rol die HVB in de vissersgemeenschap te spelen heeft... en zelfs over de taak van 'de pers', en over 'de media' in het algemeen. (1)

De discussie werd overigens niet alleen in de kolommen van dit blad gevoerd. Op de kaaien werd erover gevloekt en gegodverd. Tot onze eigen (blijde!) verwondering hoorden we dat er zelfs op de brug van menig vissersvaartuig over deze polemiek gedebatteerd werd. Lezers lieten ons verder ook telefonisch weten welke stellingen van deze of gene briefschrijver zij toejuichten, dan wel afvielen. Kortom: het zat er weer eens bovenarms op.

En er was kritiek op de redactie. Een HVB-medewerker maakte van de gelegenheid gebruik om tien jaar opgekropte frustratie te uiten en schold de maagzweer uit zijn lijf. Anderen bleven bij het onderwerp: ze vonden dat we de eerste brief niet hadden moeten publiceren, of ze waren de mening toegedaan dat we wèl de visser aan het woord moesten laten, maar niet de schipper die hem vervolgens van repliek diende. Weer anderen vonden dat we het nu allemaal wel weten en dat het bijgevolg welletjes geweest is. (Maar al die mensen denken eigenlijk hetzelfde: HVB moet niet al te veel wind maken in de kalme Vlaamse visserijplas.)

Het (voorlopig?) laatste telefoontje dat we daarover kregen kwam van een schipper die het allemaal gevolgd en gewaardeerd had, maar hij had een vraag. Ondergetekende had ergens geschreven dat een journalist iemand is die zich tot taak gesteld heeft tegenstander te zijn van de machthebbers. Dat begreep hij niet. Was een journalist dan niet eerder iemand die zich tot taak stelt informatie te verspreiden? En als er iemand met vragen zit, dan zoeken wij naar een antwoord.

baar rustig rondlopen. Hij beschikt namelijk over een toeristenvisum uitgegeven door het ministerie van Buitenlandse zaken. Meer zelfs: hij is hier op uitnodiging van datzelfde ministerie. Wanneer dat allemaal bekend geraakt vallen er grote woorden in het Belgisch parlement: men eist het ontslag van Mark Eyskens, de verantwoordelijke minister. Maar waarom zou ik? zo verdedigt de man zich, ik was van heel die visumkwesitie niet op de hoogte. En Eyskens blijft zitten waar hij zit.

De pers blijft de zaak echter uitspitten en komt tot de conclusie dat Eyskens wel degelijk massa's nota's gekregen heeft waarin het visum uitgebreid ter sprake komt. Weer redt de minister zijn vel. In een Nederlandse krant verklaart hij zelfs cynisch: 'Mocht ik in de Britse regering hebben gezeten, dan was ik natuurlijk al lang opgestapt, maar we zijn hier in België. Hier is de politiek een kippenhok.' (2) De regeringwoordvoerders doen vervolgens erg hun best om de indruk te wekken dat het om een 'slordigheid' van Eyskens gaat: een foutje, maar niet erg genoeg om daar nog veel tamtam over te maken. Eyskens begrijpt niet waarom de oppositie het hem in die kwestie zo lastig heeft gemaakt.

Dat het echter meer dan een slordigheidje was, komt de bevolking maar in... 1998 te weten. In een interview (3) onthult hij voor het eerst dat de Palestijn eigenlijk een dubbelagent van de Franse geheime dienst was. Het visum was hem op verzoek van de Fransen toegekend, zo zegt Eyskens, 'maar dat kon ik het publiek niet zeggen.'

STA ME TOE dat ik onze vertrouwde kaaien verlaat en de steven naar de troebele wateren wend van de grote politiek & big business in het binnenland. Laat me vandaag eens schrijven over staatszaken en bedrijfsgeheimen.

Ik neem je mee naar de Grote markt in Brussel. Het is 15 januari 1991.

Daar kuint die dag ook de gevreesde Palestijnse terrorist *Walid Khaled* rond. Kuieren? Het is voor deze mens geen periode van vrede, want dezelfde nacht beginnen de Amerikanen Bagdad te bombarderen. En de Palestijnen hebben hun zaak verbonden met die van Irak. Overal in de westerse wereld vreest men dan ook voor terroristische aanslagen. Maar in Brussel mag deze activist blijk-

Kan zijn. Maar hoe zit het op zo'n momenten eigenlijk met de democratie? Wie controleert op zo'n kritieke momenten de minister die in het grootste geheim zijn zaakjes *fixst*? Volgens *Eyskens* wordt dat op de canapé geregeld. In datzelfde interview zegt hij dat hij de leiders van de liberale oppositie bij zich heeft geroepen om hen op de hoogte te brengen van wat het publiek niet mocht weten. Blijkt eens te meer een leugentje te zijn. In De Morgen reageert toenmalig oppositieleider *Guy Verhofstadt* op de laattijdige biecht van de ex-minister: '*Eyskens liegt! Nooit heeft hij me tijdens de woelige dagen in januari '91 verteld dat Khaled een geheim agent van de Fransen was.*' (4)

Deze lange uitweiding leert ons alvast één ding: een journalist die zich wil informeren doet er goed aan niet te geloven wat de machthebbers zeggen. Zij liegen dat de brokken eraf vliegen.

EYSKENS IS GEEN alleenstaand geval. In een bijdrage aan het Informatieblad van de Rederscentrale (5) gaf ik

voorbeelden van leugens en halve waarheden, verzinsels en geheimdoenerij die betrekking hadden op zo'n onderscheiden terreinen als daar zijn: de politiek van ontwikkelings samenwerking van staatssecretaris *Moreels*; het verdraaien van erge feiten door de Franse ambtenarij; het gesjoemel met televisiebeelden tijdens de Amerikaanse Golfoorlog; idem in het *gedemocratiseerde* Roemenië; leugens die verspreid werden door het Amerikaanse P.R.-bureau dat betaald werd door de regering van Bosnië (!); de mediamanipulatie van de ... *Spice Girls*. En deze toch al verscheiden en lange lijst kan moeiteloos uitgebreid worden. Bijvoorbeeld met de Franse minister *Charles Hernu* die in 1985 tegenover de pers volhield dat de Franse Staat niets te maken had met de ontploffing aan boord van het *Greenpeace* vlaggeschip... dat -- zo bleek uiteindelijk -- door de Franse geheime dienst gedynamiteerd werd. En wel in opdracht van dezelfde *Hernu*! Verder zijn er natuurlijk het Amerikaanse *Watergate*, *Irangate* en nu zelfs de vrouwenaffaire *Monicagate* (In de politieke bestseller '*Spin Cycle*' beschrijft *Howard Kurtz* minutieus hoe de propagandamachine van de huidige Amerikaanse president *Clinton* de pers 'bewerkt'.) ... Allemaal voorbeelden die zwart op wit laten zien dat het de machtigen der aarde bijvoorbeeld veel meer om hun *imago* te doen is dan om de feiten; eerder om het toe-

dekken van zaken en van zaakjes dan om het geven van informatie. Over wat er echt gebeurt, daarover wordt vooral gezwegen.

DAT DE PERS door het gezag gemanipuleerd wordt, daarvan is de RTBF-journalist *Gérard de Selys* al lang overtuigd. Hij zegt onomwonden dat de voorlichtingsdienst van de Europese Unie een echte *propaganda-afdeling* is. Hij wijst o.a. op het bestaan van een vademecum dat de EU-voorlichters leert dat elk perscommuniqué in principe tot doel heeft '*ervoor te zorgen dat er een mededeling van de agentschappen, een krantartikel, een bericht op radio of televisie komt dat gunstig is voor het door de Commissie ingenomen standpunt.*' (6) Propaganda dus.

De nieuwste ontwikkeling inzake mediamanipulatie is de '*spindoctor*' (to *spin* betekent in het Engels ook: uit de mouw schudden). Het weekblad *Vrij Nederland* bracht er onlangs een reportage over: '*Overal duiken spindoctors op. Het zijn de nieuwe mediamanagers die nieuwsfeiten de wending moeten geven die hun op-*

Wie zich wil informeren doet er goed aan niet te geloven wat de machthebbers zeggen. Zij liegen dat de brokken eraf vliegen. Over wat er echt gebeurt, daarover wordt vooral gezwegen.

---

drachtgever wenst. Het zijn de mannen (...) achter presidenten, premiers en belangrijke politici. Het zijn de spindoctors die verslaggevers moeten inpakken en het nieuws moeten manipuleren. Het liefst leggen ze journalisten uit wat ze moeten denken.' Hoe gaan die doctors te werk? Het systeem klinkt ons bekend in de oren: '*Afen toe geef je een nieuwtje weg, liefst aan een van tevoren zorgvuldig geselecteerde journalist (...)* Als er slecht nieuws is, probeert de spin doctor te voorkomen dat andere media het overnemen (spindoctor belt journalist die werkt aan een scoop: "*Zet de goede naam van je krant en jezelf niet op het spel met deze canard*").' (7)

Met het weggeven van nieuwtjes navigeren we ons informatieschip weer naar de Belgische scene. We gaan dan natuurlijk al gauw denken aan de vloed 'perslekken' die kenmerkend was voor de hele *Dutroux* kwestie.

De Waalse *Michel Bouffieux*, journalist bij *Télé-moustique*, volgde de hele zaak en weet inmiddels alles over het fenomeen van de perslekken: '*De meeste onderzoeksjournalisten komen steeds met pseudo-onthullingen af. Ik ken dat milieu goed. Hun onthullingen weerspiegelen de oorlogen tussen de verschillende clans*

in de kringen van de macht. Een parketmagistraat wil een onderzoeker onderuithalen? Een lid van de gerechtelijke politie wil een rijkswachter te slim af zijn? Zij laten "exclusieve" informatie lekken naar een journalist. Zij gebruiken de journalisten.' (8)

EN LEZER, HOE BEVALT je deze uitstap aan de wal? Wij krijgen in elk geval het onzekere gevoel dat op zeeziekte lijkt: we voelen de grond onder onze voeten wegschuiven. We bewegen ons onzeker in een perslandschap dat door de elite voor allerhande doeleinden gebruikt wordt, behalve voor wat het eigenlijk zou moeten dienen. Bij het gezag geldt, zo blijkt, vooral de wet van de stilte. En als er dan toch moet gesproken worden dan komt het er vooral op aan de waarheid NIET te zeggen.

Dan hebben we het nog niet gehad over de manier waarop de economische elite in de bedrijven en sectoren met de media een loopje neemt. Ze doet dit via public relationstechnieken, publiciteitscampagnes, *lobbying*, (scheef)gericht wetenschappelijk onderzoek... Soms is die 'informatie' echt om te huilen. In het boek '*De wereld als halve waarheid*' haalt de auteur het trieste voorbeeld aan van een 'informatiecampagne'

voor een sigarettenmerk, dat zich erop liet voorstaan dat een groot percentage van de rokende artsen juist voor dit merk koos. Waarmee men blijkbaar wilde 'bewijzen' dat dit merk minder schadelijk was dan alle andere! Neen, wat de economische elite betreft kunnen we kort zijn: elke sector heeft iets te verkopen (vis bijvoorbeeld) en wie iets te verkopen heeft, heeft ook iets te verbergen.

WIL DAT NU ZEGGEN dat er tegen al die manipulatie niets te ondernemen valt? Veel (de meeste?) journalisten blijken dat inderdaad te geloven. Of ze willen niet al te veel lezers, redacteurs, financiers, directeurs of adverteerders voor het hoofd stoten. Of ze denken (veelal terecht) dat de 'nieuwsconsumment' voor zijn lieve geld wel veel informatie wil, maar toch niet al te veel *verontrustende* informatie.

En dan is er nog iets. Vaak hebben die journalisten goeie contacten met de elite, als ze er zelf al niet toe behoren. Ze gaan eten met deze *captain of industry*, worden op de koffie uitgenodigd bij gene politicus, mogen

die mannen ook te allen tijde telefoneren, krijgen nu en dan 'primeurs' toebedeeld. Ze waken er bijgevolg over dat ze de elite te vriend houden. De ene journalist neemt dan al vlugger dan de andere de vooroordelen van de elite over en zelfs het woordgebruik (wordt er in de pers bijvoorbeeld niet over de 'loonlast' gesproken, daar waar het loon voor de mensen die ervan moeten leven toch alles behalve een last is?) (9) Ze hechten bijvoorbeeld meer belang aan het woord van een minister dan aan dat van een visser, meer aan dat van een reder dan dat van een werkloze. Hetgeen eigenaardig is, want de visser weet dingen die de minister niet weet; evenzeer heeft de werkloze visser ervaringen te vertellen waarover de reder niet mee kan spreken. Onlangs was ik er weer eens getuige van hoe de plaats die in de maatschappij bekleedt (het milieu waaruit je afkomstig bent, de mensen waartussen je je ophoudt, de klasse waarmee je je vereenzelvigd) je oordeel inkleurt. Op de radio had ik Knackbuitenlandredacteur Paul Goossens erg neerbuigend horen spreken over de nieuwe Kongolese leider Kabila. Hoe iemand die kerel kon verdedigen, dat ontging deze vooraanstaande journalist helemaal. Kort daarna las ik dan weer in een plaatselijke krant het verhaal van de populaire Oostendse pater Nicolaas, alias Willy Devinck, die dat Afrikaanse land bezocht had: *'Politiek gezien zat ik ver van Kinshasa, maar ik heb toch kunnen vaststellen dat Kabila een grote aanhang heeft, in alle lagen van de bevolking. Ze geloven in hem en hopen dat hij na dertig jaar uitbuiting en destructie, het land kan*

redden.' (10) Vanwaar komt dat grote verschil in appreciatie? Het antwoord is simpel. Willy Devinck had blijkbaar de moeite gedaan om in Kongo met Janmet-de-Pet en met Germaine-met-de-Schort te spreken, daar waar de heer Goossens zijn deskundig oor te luisteren legt bij hoge diplomaten, notoire politici en andere 'welingelichte bronnen' die... helemaal niet gerust zijn in de plannen van Kabila. Maar aangezien zij als wel als de autoriteiten ter zake beschouwd worden, zijn het hun standpunten die door de 'serieuze' journalist, als waren ze de zijne, naar buiten gebracht worden. Paul Goossens mag dan wel -- in tegenstelling tot pater Nicolaas -- een linkse rakker heten, hij komt wel uit een vooraanstaande burgerlijke christelijke Vlaamse familie en is bevriend met menig hoogwaardigheidsbekleder. Met andere woorden, Goossens is van de elite. Daardoor komt het dat hij zo'n luizige journalistieke uitspraken doet. Hij had moeten weten dat een journalist geen vrienden in de elite heeft. (11) Stuart Hall, professor in de culturele studies in Birmingham heeft dat probleem

---

'Journalisten die zich conformeren, volgen een weg die leidt naar voorrechten en status. Dissidenten moeten persoonlijke en soms zware offers brengen.'

---

bestudeerd. Journalisten van het slag Goossens noemt hij 'construeerders van de natie'. Zij beslissen in feite wat wel en wat niet aanvaardbaar is in de samenleving. Hall noemt die stilzwijgende overeenkomst de 'ideologische consensus'. Dat is het geheel van denkbeelden waarover 'iedereen' het eens is. De maatschappij wordt volgens dit model geformuleerd als waren er geen grote belangenconflicten tussen verschillende groepen en klassen (meer). Journalisten maken deel uit van deze 'algemeen aanvaarde situatie' en formuleren er dus naar. Zij schrijven en spreken dan ook voortdurend over 'het algemeen belang', zonder ooit nog maar een keer grondig na te gaan of zoiets wel bestaat. (12)

DE LEZER MAG denken dat we ons al erg diep in het politieke water gewaagd hebben, veel meer dan een beetje spelevaren hebben we nu nog niet gedaan. Waar we de visjes zagen zwemmen smeten we ons netje uit. Her en der visten we gewoon enkele mooie exemplaren op. Blijkt echter ook dat onze voorbeelden veralgemeend kunnen worden. De Ame-

rikaanse specialist Noam Chomsky beschikt over duizenden bladzijden documentatie die z'n conclusie ondersteunen dat de grote media gewoon propaganda-instrumenten zijn. Zij dienen de belangen *'van de staat en de grote bedrijven, die nauw met elkaar verbonden zijn. Ze stellen hun rapporten en analyses zo samen dat ze de gevestigde elite mee steunen waarbij ze debat en discussie beperken.'* (13) In hetzelfde boek legt hij ook uit dat het moeilijk is en veel geld kost om het hoofd te bieden aan de machthebbers, al is het maar omdat je steeds bijzonder goed gedocumenteerd moet zijn als je de top tegenspreekt. De minste fout die je maakt zal immers gebruikt worden om heel je bewijsvoering te ontkrachten. Wie in de pas loopt heeft het daarentegen veel gemakkelijker. Wie de begane paden volgt hoeft geen (toch geen 'geloofwaardige') aanvallen te verwachten en kan zijn verhaal met minder kosten en moeite naar voor brengen. Het verschil tussen de twee benaderingen wordt door hem in sterke woorden benadrukt: *'In elke situatie zien we dat conformisme de gemakkelijkste weg is. Het is ook de weg die leidt naar voorrechten en status. Dissidenten moeten persoonlijke en soms zware offers brengen, zelfs in een maatschappij zonder doodseskaders, psychiatrische gevangenschappen of vernielingskampen om controle uit te oefenen.'*

Deze krasse taal is geen hersenspinsel van een dolgedraaide intellectueel. Zo werden op 28 april van dit jaar in Frankrijk nog twee boeken verboden. Beide waren het werk van onderzoeksjournalisten. Het eerste heet *'La mafia des tribunaux de commerce'* (de maffia van de handelsrechtbanken) van Antoine Gaudino (uitgeverij Albin Michel). Het tweede heet *'Yann Piat, l'histoire secrète d'un assassinat'* (de verborgen geschiedenis van de moord op de ex-Front National afgevaardigde Yan Piat) van het journalistenduo Claude Ardid en Jacques-Marie Bourget (uitgegeven door Plon). De twee vonnissen worden door de Franse uitgevers als zijnde 'buiten alle verhouding' omschreven. *'Het is alsof een politieagent meteen een granaat zou afvuren op een voetganger die naast het zebrapad de straat oversteekt,'* was het commentaar van Jérôme Lindon, directeur van het prestigieuze Editions de Minuit. (14) In de twee gevallen hebben de rechters kolossale dwangsommen, respectievelijk 600.000 en 60.000 Belgische frank, opgelegd per exemplaar waarin de gewraakte passages nog zouden

worden aangetroffen. Beide vonnissen werden onmiddellijk uitvoerbaar verklaard, zodat de uitgevers geen kans kregen hun boeken tijdig uit de handel te nemen. Dezelfde dag nog gingen gerechtsdeurwaarders op pad en namen ieder exemplaar dat ze in de boekhandels vonden in beslag. Als de rechtbankbeslissingen uitgevoerd worden (de uitgevers gingen in beroep) dan 'brengt dat het bestaan zelf van de uitgeverij in gevaar,' verklaarde de directeur van uitgeverij *Albin Michel*. De in het 'Syndicat National de l' Edition' verenigde Franse uitgevers zeggen dat beide boeken misschien wel op onderdelen onnauwkeurig kunnen zijn, maar dat het door de aard en de omvang van de uitgesproken straffen voor iedere uitgever een zelfmoordonderneming wordt om in de toekomst nog welk werk dan ook te publiceren waarin politieke of commerciële misdrijven worden onderzocht. De uitgevers spreken onomwonden over 'censuur door het geld'. (15)

EEN EN ANDER zou erop kunnen wijzen dat het gezag schrik krijgt van een daadwerkelijk onafhankelijke journalistiek. Er komen inderdaad steeds meer journalisten die zich van de elite loswrikken. Ook in België. De dossiers van de Oostendenaar *Douglas De Coninck* (16) zijn in dat verband toonaangevend. Maar het verschijnsel is algemeen en beperkt zich niet tot enkele witte raven: 'De lijst van kleinere en grotere acties van de overheid tegen allerhande media is (...) lang. Maar de lijst begint slechts enige omvang aan te nemen vanaf het einde van de jaren '70 en (...) bereikt een (voorlopig?) hoogtepunt in de vroege jaren negentig.' (17) Maar hoe moet je dat dan doen? Hoe moet de journalist zijn onafhankelijkheid veilig stellen?

Je moet in elk geval over een stevig theoretisch kader beschikken waarop je je werk steunt. De Franse topjournalist *Edwy Plenel*, hoofdredacteur van *Le Monde*, heeft ons dat kader gegeven. Collega-journalisten die mijn lang (al te lang, wegens zeer doorwrocht) stuk tot hier lezen — en misschien zij wel de enigen het zover gebracht hebben — kan ik alleen maar aanraden het boek van deze *Plenel* te lezen. (18) Hij pleit erin voor een soort 'informatie die storend is, onontbeerlijk is omdat ze andersdenkend is, die ter zake doet omdat ze marginaal is.' (blz. 78) Een pleidooi waarachter

ondergetekende zich maar al te graag schaart. De elite koestert haar geheimen en daaruit volgt een manier van werken die de journalist ter harte moet nemen: 'We kunnen niet meer doen alsof het volstaat de wereld te nemen zoals deze zich aan ons voordoet: om die wereld verstaanbaar te maken moeten we ook zijn achterkamertjes opzoeken, zijn keukens en zijn coulissen, zijn schaduwplekken en zijn schuilhoeken. Het gaat immers niet meer over enkele kleinere weglatingen, maar over het aanleggen van doolhoven. Indien het geheim min of meer de stelregel is, hoe zouden we het dan over de realiteit kunnen hebben als we de taboegrenzen niet doorbreken, de verboden terreinen niet betreden en onze rol niet overschrijden?' (blz. 157) De journalist die op deze uitdaging ingaat zal, zo schrijft *Plenel* verder, in conflict komen met de regels die gemaakt werden om die geheimen te beschermen. Dat conflict is een goede zaak. 'Het conflict tussen geheim en loslippigheid, tussen degenen die het eerste bewaren en zij die het tweede zoeken, is een terrein waar de democratie hersteld wordt, waar zij zichzelf in vraag stelt, waar ze nieuwe ruimtes van burgerschap schept.' (blz.

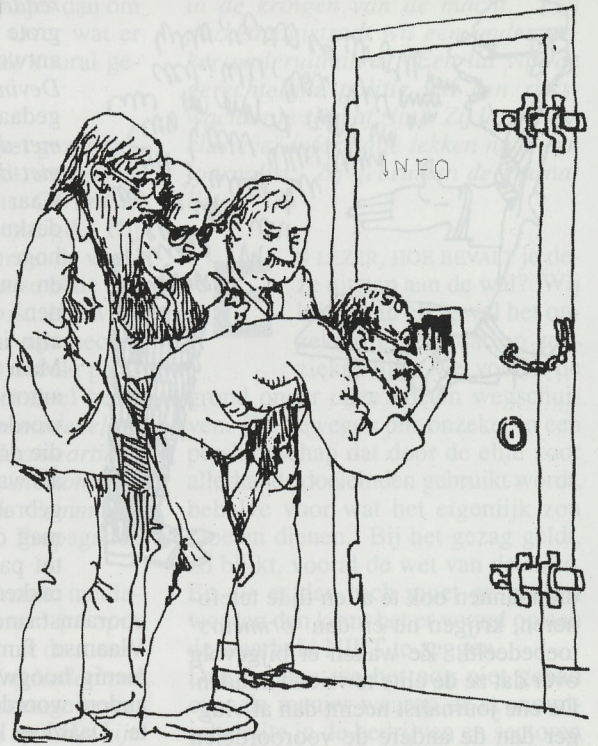
'Journalisten mogen de wereld niet nemen zoals deze zich aan hen voordoet. Ze moeten de achterkamertjes opzoeken, de keukens en de coulissen, de schaduwplekken en de schuilhoeken.'

---

170) Want volgens *Plenel* is de democratie iets dat nooit af is; een huis waaraan steeds verder moet gebouwd worden.

Enfin, het is allemaal in een zeer mooi Frans geschreven, dat ik hier maar node vertaald krijg en een mens vraagt zich achteraf inderdaad ook wel af hoe al dat moois zich in de praktijk omzet.

De Belgische journalist *Michel Bouffieux* gaf er een concreet antwoord op. In een boek bracht hij de artikels samen die hij weidde aan hetgeen we maar gemakshalve de 'affaire-Dutroux' noemen. Hij stond bij die verslaggeving in de voorste gelederen. Hij bracht de clandestiene rijkswachtoperatie *Othello* aan het licht,

de vernietiging van de gegevens op de harde computerschijf van het CBO van de rijkswacht en nog veel meer over het onderzoek naar de vermiste kinderen. Hoe kreeg hij het voor elkaar? *Bouffieux*: 'Ik heb interviews gedaan met de ouders van Julie en Mélissa toen anderen dat niet deden. Heel het werk rond Dutroux heb ik helemaal op mijn eentje gedaan. *Le Soir* heeft vijftig of honderd journalisten, maar die hebben nagenoeg niets nieuws rond het onderzoek gebracht. (...) Ik wil een journalistiek die zich bezighoudt met wat de mensen

bezighoudt, die zeer nauw verbonden is met wat de mensen meemaken en hoe zij dat beleven. En in plaats van zich te beperken tot het interviewen van de minister van Arbeid en tot het publiceren

van de maandelijkse statistieken, zouden de journalisten beter eens een maand in de huid kruipen van een werkloze. (...) Ik wil een journalistiek die de burger helpt de maatschappij te begrijpen. Spijtig genoeg hebben heel wat journalisten de moeite niet gedaan om de ouders op te zoeken toen die nog niet in de media-aandacht stonden. Ze hebben van op afstand geluisterd (...) Dan hebben ze zich tevreden gesteld met de uitleg van degenen die beweerden dat alles goed ging (...)'.

(19) *Bouffieux* wil een journalistiek waarin de gewone man naar voor geschoven wordt: 'Daarom onderhoudt de journalist nauwe banden met de gemeen-

schap die hij behandelt, geeft hij het woord aan gewone mensen, zelfs meer dan aan deskundigen, en waakt hij erover dat zijn informatie iedereen ertoe aanzet zijn verantwoordelijkheid als burger op te nemen.' (20)

Z O IS ER (eindelijk) een einde gekomen aan onze reis landinwaarts, in de diepe wateren van de elite. We hebben het roer omgegooid en stomen terug naar de visserij. Wie wil weten waarom dit blad in het verleden zoveel belang hechtte aan het recht om de vissersenquête van aalmoezenier *Demaeght* te publiceren heeft op deze reis landinwaarts het antwoord gekregen. Reders die zich meer dan eens afgevraagd hebben waarom de redactie enige afstand hield van de kantoren van de Rederscentrale zullen in bovenstaande tekst meer dan een reden ontdekken hebben. *Marie-Jeanne Becaus* van de ZV zal nu begrijpen waarom we ooit een dossiertje publiceerden waarin we uitdrukkelijk stelden dat d'r pogingen om de oude Zeebrugse vismijn weer tot leven te wekken niets met *maritieme cultuur* te maken hadden. Wie zich afgevraagd heeft waarom HVB brieven publiceert van klagende vissers, om zich heen slaande reders en ook van zéér ontevreden (oud-)medewerkers aan dit blad, zal dat nu niet meer doen. In een arm blad als HVB is de brievenrubriek immers de ruimte waar de beperkte mogelijkheden van de redactie overschreden worden. Het is vooral in die ruimte dat dit blad de functie vervult die we in dit essay uitgebreid beschreven hebben. En dit alles doen we omdat we de visserij, dit magazine en de lezers ernstig nemen.

Flor Vandekerckhove

(1) 'Dat men de visserij eerst aantrekkelijk maakt' in HVB III, 1998 -- 'Op zoek naar een briefschrijvende visser die onbekend wenst te blijven' in HVB IV, 1998 -- 'En HVB publiceert dat!!!' in HVB V, 1998 -- 'Ja, HVB publiceert dat!' in HVB V, 1998 -- 'Weg Schiltz! Weg Barbaix!' in HVB VI, 1998 -- 'Schipper Godfroid knalt terug' in HVB VI, 1998 -- 'De beste redacteurs staan op zee' in HVB VI, 1998.

Wie dat debat gemist heeft en er alsnog wil van proeven kan dat doen door 400 bef over te schrijven op de rekening 384-0596581-18 van Het Visserijblad. (Vermeld: polemiek.) De betreffende nummers worden u dan per kerende toegestuurd.

- (2) De Volkskrant, 9 februari 1991.
(3) Het Laatste Nieuws, 18 april 1998.
(4) De Morgen, 7 mei 1998.

'Het conflict tussen geheim en loslippigheid, tussen degenen die het eerste bewaren en zij die het tweede zoeken, is een terrein waar de democratie hersteld wordt, waar zij zichzelf in vraag stelt, waar ze nieuwe ruimtes van burgerschap schept.'

- (5) Rederscentrale, informatieblad van de Belgische reders ter zeevisserij, januari 1998.
(6) Europa zoals het is, p. 17.
(7) Vrij Nederland, 6 juni 1998.
(8) Solidair, 10 juni 1998
(9) Over de manier waarop woorden misbruikt worden door de intellectuele, politieke, technische en economische elite verscheen een interessante bijdrage in *Le Monde Diplomatique* van mei 1995. 'La dépolisation par la language, Ces mots qui font accepter l'acceptable.'
(10) De Zeewacht, 12 juni 1998
(11) 'Connu de tous, familier de beaucoup, le journaliste ne peut, ne doit être l'ami d'aucun.' (Pierre Viansson-Ponté geciteerd in *Un temps de chien*, p. 180).
(12) S.E. Hall (e.a.) *Policing the crisis*, London, 1978.
(13) Gekoesterde illusies, p. 14.
(14) Le Monde, 8 mei 1998.
(15) De Morgen, 15 mei 1998.
(16) De Oostendenaar Douglas De Coninck werd gevormd in de Oostendse stadskrant

'De stoeten Ostendenoare'. Sinds hij voor het dagblad *De Morgen* ging werken bouwt hij onverdroten verder aan een aantal spraakmakende dossiers (zie ook de literatuurlijst hieronder).

- (17) De vierde macht..., p. 61.
(18) Het boek 'Un temps de chien' van Edwy Plenel, waarin hij zijn ideeën ontwikkelt, werd in dit blad reeds besproken: HVB III 1995 p. 38.
(19) Solidair, 10 juni 1998
(20) Ce n'est pas terminé, p. 15.

Waar haalt hij het?!

- * Aerts, F. *De triomf van de misleiding: over moraal, media en cultuur*. 1997, uitgeverij Van Haelewijk Leuven.
* Bouffieux, M. *Ce n'est pas terminé*. 1998, Uitgeverij Luc Pire.
* Chomsky, N. *Over ideologie en macht*. 1989, Uitgeverij EPO Berchem.
* Chomsky, N. *Gekoesterde illusies*. 1991, uitgeverij EPO Berchem.
* Chomsky, N. *Verdorven democratie*. 1992, uitgeverij EPO Berchem.
* Clement, J. en Van de Putte, M. *De vierde macht: de gespannen driehoeksverhouding tussen media, gerecht en politiek*. Uitgeverij Globe Groot Bijgaarden.

- * De Coninck, D. *De schat van de arme klaren* (samen met Ronny Crab) 1991 Uitgeverij EPO Berchem.
* De Coninck, D. *Blijvende blunders: de grote nutteloze werken*. 1993, Uitgeverij Kritak Leuven
* De Coninck, D. *Witte olifanten: de miljardenschandalen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking*. 1996, uitgeverij Van Haelewijk Leuven.
* De Selys, G. *Europa zoals het is*. 1993, uitgeverij EPO Berchem.
* Paling, K. M., *De wereld als halve waarheid*. 1991, uitgeverij BZZTôH 's Gravenhage.
* Plenel, E., *Un temps de chien*. 1994 uitgeverij Stock Parijs.
* Van der Loo, H. e.a. *De medialeugen*. 1994, uitgeverij EPO, Berchem.
* Verstraeten, H., *Pers en macht: een dossier over de geschreven pers in België*. 1980 Uitgeverij Kritak Leuven.

N.V. HOSTYN

De zaak langs de Belgische kust waar de visserij terecht kan voor alle sanitaire en verwarmingsproblemen

Voor een vlugge bediening!

Fortstraat 27, Oostende - Bruggelaan 12, Bredene

Tel.: 059 / 32 31 80 - Fax: 059 / 32 47 28

Hulp in Nood

Hendrik Baelskaai 27, 8400 Oostende

Open: alle werkdagen

Tel.: (059) 32 16 89 — Fax: (059) 32 26 17

kantooruren: dinsdag & donderdag tussen 9 en 12 uur

Tel.: (050) 54 55 27

Kustlaan 176 te Zeebrugge

- lage verzekeringspremies; franchise 150 bef per brutoton;
- volledige dekking van de risico's;
- soepele en eerlijke behandeling van de schadegevallen;
- bij totaal verlies wordt de volledig verzekerde waarde vergoed.